

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜS

HAFTALIK SIYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

SAYI: 201

13 ŞUBAT 1979

FIYATI: 7,5 LIRA

●
Basın
demokratikleşme için
Plan'ı tartışıyor

●
İlhami Soysal:
GÜNCEL
SORUN NE?

●
Yılmaz
Gümüşbaş'la
görüşme

Demokrasiye karşı
TÜSTAV
CHP-AP işbirliği girişimi
duvar

Gizli odaklar üzerindeki örtü kaldırılmalıdır

Türkiye'de bir yılı aşkın bir süreden beri görev yapan CHP ağırlıklı bir hükümet var. CHP ağırlıklı bu hükümetin görev yaptığı bir yıllık süre içinde, kimlikleri artık herkes tarafından bilinen, ancak üzerini örtün bir türlü kaldırmamayan faşist odaklar saldırlarını sürdürdüler. Bu saldırılar, sonunda çok büyük boyutlara ulaştı. Kahramanmaraş'ta meydana gelen ve "devlet gücünün engel olamadığı saldırıların" yarattığı olaylar bir yığın katliamına dönüştü. Devlet güvenlik kuvvetlerini denetimi altında tutması gereken hükümetin geçen bir yıllık süre içinde bu denetimi bir türlü kuramadığı ortaya çıktı. Hükümet daha sonra 13 ilde sıkıyönetim ilan etme kararı aldı. Bu kararlar, özellikle MHP'nin uzun süreden beri istediği bir uygulama gerçekleştiriyor, faşistler önlerindeki ilk hedefe ulaşmış oluyorlardı. Türkiye İşçi Partisi Başkanlık Kurulu 26 Aralık 1978'de yaptığı olağanüstü toplantıdan sonra yayınladığı bildiriye şu noktaya dikkati çekiyordu:

"Durumun sonuçta bu noktaya gelmesinde hükümetin büyük payı ve sorumluluğu bulunmaktadır. Yasalar ve kurallar uyarınca oluşmuş hükümet man iktidar olamamış ve olabildiği kadarından da sürekli önünler ve kayıplar vermiştir. Buna karşılık, yasal olmayan, bundan dolayı da açıkça biçimlenmeyen, ama olayların akışı içinde varlığı ve etkinliği artarak hissedilen bir ikinci iktidar odaklaşması izlenmiştir. MC döneminden beri ve bu son yıl da hızlanarak, ülkede iktidarın iki başlı hale gelmesi, ikileşmesi, olgusu yaşanmaktadır." (TİP Başkanlık Kurulu bildirisi - 26 Aralık 1978)

İKİNCİ İKTİDAR ODAĞI

Türkiye İşçi Partisi Başkanlık Kurulu Bildirisinde ortaya konan "İkinci İktidar Odağı" uzun süreden beri terörist eylemleri planlıyor ve uygulamaya koyuyordu. Bu gizli iktidar odağının gücü olduğu ve bu gücün bazı devlet güvenlik örgütleri içinde yuvalanarak eylemlerini sürdürdüğü biliniyordu. Özellikle 12

Mart döneminde bu "vurucu güc" işkencelere karışıyor, birinci MC hükümeti döneminde de bazı olayların tezgahlanış biçimlerinde bile varlığını duyuruyordu. 1 Mayıs 1977 Taksim mitininde 35 kişinin ölümüyle sonuçlanan saldırıdan sonra CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit "devletin denetimi dışında" bazı örgütlerin var olduğunu açıkça yazıyordu:

"Demokratik hukuk devletinin denetim alanı dışında kalan bazı örgütlerin, bu olaylarda başlıca etken olduğu kanısındayım. Böyle örgütlerin ve tertiplerin kesin kanıtları 12 Mart döneminde ortaya çıkmıştı. Şimdi seçim yaklaştıkça, bu kanıtlar daha büyük ve daha tehlikeli boyutlarla ve biçimlerle gözünüze seriliyor. Bu örgütler ve güçler gün yitirmeksizin kontrol altına alınmalıdır." (Bülent Ecevit, Özgür İnsan Dergisi 1977 Haziran sayısındaki "1 Mayıs Solda Özeleştirir ve Demokratik Sol" başlıklı yazıdan)

Bülent Ecevit seçim propaganda konuşmalarında CHP'nin iktidar olması halinde bu örgütlerden "hesap sorulacağını" da sık sık yineliyordu.

DEMİREL'DE KABUL ETMİŞTİ

2 Haziran 1977 günü birinci MC hükümetinin Başbakanı Süleyman Demirel Ecevit'e, kendisine suikast yapılacağına dair bir "ihbar mektubu" gönderiyor ve bu mektupta birtakım "gizli örgütlere" değiniyordu. Demirel bu örgütlerin "memleketimizi iç meselelerle uğraştırmak isteyen yabancı kuruluşların ve uluslararası terdış teşekküllerinin muhtemel suikast ve sabotaj eylemleri" düzenlemek istediklerini bildiriyordu. Mektubun muhatabı Ecevit ise bütün bu örgütleri ortaya çıkışından Demirel'in sorumluluğu olduğunu ve kendisinden hesap sorulacağını söylüyordu.

GEÇ KALAN HESAP

1978 başında CHP ağırlıklı bir hükümet işbaşına geldi. Hükümetin kuruluşundan önce CHP'li hesap sormaktan söz

ediyorlardı. 1978 Şubat'ında Parlamento'da bazı CHP'li milletvekili ve senatörler "kontrgerilla" adlı bir örgütün devletin bazı güvenlik örgütleri içinde yer aldığını söylediler. Ancak Başbakan Bülent Ecevit bu gibi "kendisini zor duruma düşürücü" konular üzerinde hiç durmak niyetinde görünmüyordu. Ecevit sonunda tartışmaları bir cümleyle kesip atıyordu:

"Devletin güvenlik örgütleri içinde kontrgerilla yoktur"

CHP ağırlıklı hükümet, bazı çevrelere hoş görünmek için birtakım sorunlarına üzerine hiç gidemedi. Bu arada izlenen "denge politikası" ile Ecevit'in "sağ ile sol'u aynı kefeye koymaya çalışması" dikkati çekiyordu. 16 Mart günü İstanbul üniversitesi önünde öğrencilerin üzerine bomba atılıyor ve yedi öğrenci ölüyordu. Demokratik ilerici sendika ve örgütler bu katliama karşı anayasal haklarını kullanarak 20 Mart günü bir "Faşizme ihtar eylemi" düzenlediler. Bu eylem sonunda Başbakan Ecevit ilerici-leri suçluyor ve bu anayasal eylemi sanki faşist katliamlara gerekçe imiş gibi gösteriyordu. Ecevit bu arada "bizim kimseye diyet borcumuz yoktur" demeyi de ihmal etmiyordu.

CHP'NİN "DİYET BORCU"

Faşist gizli iktidar odaklaşması 1978 yılı içinde yoğunlaştı ve CHP ağırlıklı hükümetin bir türlü "İktidar olamayışından" da cesaret alarak faşist tirmanış hızlandırdı. Kahramanmaraş olayları nedeniyle ilan edilen sıkıyönetim ise hâlâ ilerici-demokrat dergi ve gazeteleri kapatmakla meşgul. Faşist terör odaklarının üzerine gidilmiş değil, gizli iktidar odağının varlığı TİP Başkanlık Kurulu tarafından açıklıkla ortaya konduğu halde, bu odaklaşmayı engellemek için "yasal hükümet" tarafından hiçbir şey yapılmamıştır.

Gizli iktidar odaklaşması, bu odaklaşmanın emrindeki gizli terör ve saldırı örgütleri sadece CHP iktidarına karşı değildir. Bu odaklaşma, temelde Türkiye işçi sınıfı başta olmak üzere tüm işçi ve emekçi halka karşıdır. Bu odaklaşmanın amacı Türkiye'de faşist bir diktatörlüğü gerçekleştirmek, sermayenin en azgın, en şovenist, en gerici unsurlarının faşist diktatörlüğünü kurmasıdır.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin Türkiye halkına karşı bu gizli terör odaklarına karşı mücadelede diyet borcu vardır. Birtakım seçim hesaplarıyla Birinci MC hükümetiyle seçime gitmeyi kabul eden ve bu arada tirmandırılan terörün yarattığı toplumsal panik ortamından yararlanarak emekçilerin oylarını kendisine çekmeye çalışan CHP

ECEVİT DİYORDU KL...

"Sonuç olarak, kimin gerçek suçlu kimin kışkırtıcı devlet ajanı olduğu, kimin kışkırtıcı ajan pozuna girmiş yabancı ajan olduğu anlaşılmayan bazı suçlular itibar görürken, bazı suçsuz kişilerin de bir kısım suçlularla birlikte en ağır muamelelere uğratıldığı bir ortamda, yönetim, tam bir anarşiye doğru sürüklenmeye başlamıştır."

(Ağ Günlere / CHP Seçim Bildirgesi 1973, s. 174)

"Sıkıyönetim kanadı altında faaliyet gösterdiği anlaşılın 'kontrgerilla' diye bir 'örgüt'ün 'faaliyet'i bütün dünyada duyulduğu halde, resmi makamlarca üzerinde bile durulmamıştır."

(Ağ Günlere / CHP Seçim Bildirgesi 1973, s. 174)

"Türkeş'in imzası ile dağıtılan bayram tebriği bir cinayet kışkırtıcılığıdır. Devlet Güvenlik Mahkemesi harekete geçmeli ve suçlular yakalanmalıdır. Aksi takdirde eğerkiyan hükümette olduğunu bağırma devam edeceğim."

(Ecevit'in Tekirdağ Konuşması, 4 Ekim 1975, Cumhuriyet)

"Davaya katılıp dönen herkesi vurun!" diye buyruk vererek açıkça cinayet kışkırtıcılığı yapan, Başbakan Yardımcısı bir parti liderinin de yakasınaTürkadaletinın yapışacağına güveniyorum. Cinayet kışkırtıcılığı yapan bir Başbakan Yardımcısının sorumluluğu elbette, faşistlerin suç aleti olan gençlerin sorumluluğundan ağırdır... Faşizmi Mafia yöntemleriyle birleştirerek Türk çocuklarının canına kıymaya kalkışanlar karşısında adalet seyirci kalamaz... Hitler'in düşmana karşı uyguladığı yöntemler, şimdi Türkiye'de kendi halkımıza karşı uygulanıyor."

(Bülent Ecevit / Cumhuriyet, 11 Ekim 1975)

"Demokratik hukuk devletinin denetim alanı dışında kalan bazı örgütlerin, bu olaylarda (sözlü edilen olay 1 Mayıs 1977 Taksim olayları) başlıca etken olduğu kanısındayım. Böyle örgütlerin ve tertiplerin kesin kanıtı 12 Mart döneminde ortaya çıkmıştı. Şimdi seçim yaklaştıkça, bu kanıtlar daha büyük ve daha tehlikeli boyutlarla ve biçimlerle gözler önüne seriliyor. Bu örgütler ve güçler gün yitirmeksizin kontrol altına alınmalıdır. Biz kısa hükümet dönemimizde bunu başarabilmiştik. Fakat şimdi hükümetin iki kanadı, o örgütleri ve güçleri kontrol altına almaya çalışacak yerde, onlardan yararlanma çabası içinde görünüyolar... 1 Mayıs can kırımı düzenleyenlerin faşist sağ güçler olduğundan kimsenin kuşku yoktur. Ve bunların gizli örgütlerin güvencesi altında bu kanlı girişimi hazırladıkları da sır olmaktan çıkmıştır."

(Bülent Ecevit / Özgür İnsan Dergisi - Haziran 1977)

"Türkiye, Türk Ulusu, cumhuriyet tarihinin en ağır ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalımından demokrasisi tahrip olmadan çıkabilmişse - ki çıkmıştır çok şükür - bu artık Türkiye'de demokrasinin bir daha yıkılmamacasına sağlamlaştığını, kurulduğunu gösterir. Bu, Türkiye'de faşistler olsa bile faşizmin olamayacağını gösterir."

(Bülent Ecevit / Özgür İnsan Dergisi, Şubat 1978,

"Egemen güçler, son zamanlarda gözlerini ve namlarını, yalnız gençlere değil, işçilere de çevirmeye başlamışlardır. Gözlerini, yumruklarını, namlarını, ilkin İzmir'de Tarih İşçilerine, arkasından Seydişehir Sanayi İşçilerine yöneltmişlerdir. Sanıyorum ki, yer yer işçiler arasına da kışkırtıcı ajan sokmaya başlamışlardır. Böylelikle demokrasiyi koruma ve haklarını sağlama mücadelesini dürtüştür, demokratik yöntemler içinde ve barışçı biçimde vermek isteyen işçileri iki ateş arasında bırakmaktadır. Bir yandan doğrudan doğruya bir kısım egemen güçlerin ateşi, bir yandan da işçilerin arasına soktukları bazı kışkırtıcı ajanların ateşi. Bu şekilde işçi hareketini de yozlaştırmaya uğraşmaktadır."

(Bülent Ecevit / Özgür İnsan Dergisi Şubat 1976)

ve onun Genel Başkanı, bugün hükümet olarak halka karşı yönelen, önleyemedikleri her katliamdan, her saldırıdan sorumludurlar. Son günlerde meydana gelen olaylardan da faaliyette olduğu lyce açığa çıkan gizli iktidar odağının bundan sonra da yaratacağı her cinayet-

ten, her katliamdan ve her saldırı ve terör olayından, bunlara karşı birtakım hesaplarla etkin önlem alamayan Ecevit ve CHP sorumlu olacaktır. Seçimlerde yapılan propaganda, hesap sorma vaadlerini yerine getirmenin zamanı gelmiştir de çoktan geçmiştir bile...

YÜRÜYÜŞ

Satış: Yürüyüş Yayıncılık Ltd.Şti. adına NİHAT SARGIN • Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIC • Yazışmaları: Müdürlü: Neşat KOCA-BIYIKOĞLU • Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI • Yönetim: Korum sok. 15/8 Kızılay-ANKARA Tel: 17 45 81 • İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş-İSTANBUL Tel: 26 35 67 • Avrupa Temsilciliği: COODIFF 13/2 Square Wlser-1040 Bruxelles-BELÇİKA Tel: 230 34 72 • İlan Koşulları: Arka kapak renkli 22.500.TL. Arka kapak siyah beyaz 18.000.TL., 1c sayfalar sütun santimi 80.TL. Yayın İlanları % 50 İndirimi. • Baskı: Dally News Web Offset Teşisleri • Kapak: Uğur OKMAN

• Abone koşulları: Yıllık 300.TL., Altı aylık 150.TL. • AVRUPA: Altı aylık 375 TL. (30 DM), Yıllık 750 TL. (60 DM) • AMERİKA: Altı aylık 500.TL., Yıllık 1000.TL. • AVUSTRALYA - JAPONYA: Altı aylık 600.TL., Yıllık 1200.TL.

• Ödeme Adresi: TÜRKİYE: YÜRÜYÜŞ DERGİSİ POSTA ÇEKİ 100234 • AVRUPA: COODIFF POSTA ÇEKİ: 000-1164657 BRUXELLES - BELÇİKA

NE

DEMOKRASİYE KARŞI DUVAR

ZEKİ KILIÇ

Birjuvazi, iktidarını sürdürmek, zayıflayan, aşınan taraflarını onarmak, işçi ve emekçi sınıflara kaptırdığı mevzileri geri almak için, sürekli fırsatlar yaratmaya veya "yaratılan" fırsatları değerlendirmeye çalışır, çalışmaktadır. Bu doğrultuda, öngörülen araçları kullanacak elleri örgütlemekten, bu araçların kullanımına uygun koşulların oluşmasına kadarki süreçte, her çareye başvurmaktadır. Söz konusu süreci oluşturan olaylar dizisi zaman zaman birbirinden kopuk, kendi başına değerlendirildiğinde, ilericilere kadar uzanabilen kimi çevrelerce "mantıklı" görülebilir. Ancak, bütün bir süreç içinde ele alındığında ve bir noktada "durup" geriye bakıldığında, burjuvazinin yönlendirmesinin sistemliliğini ve gelişmelere yaptığı müdahalelerin hedeflerini açık seçik görmek mümkündür.

Toplumdaki nesnel gelişmeler, burjuvazinin sınıf çıkarları ve onun iktidarının içinde yer aldığı emperyalist ilişkiler ağı ve sürdürmek istediği politika açısından her zaman bir tehlike oluşturmaktadır. Bu nedenle, burjuvazi bu tehlikeleri en az maliyetle atlatacak araç ve yöntemleri de kullanıma hazır duruma getirmeye uğraşmaktadır. Yine burjuvazi kullanıma hazır tuttuğu araçların uygulanabilirliğini sağlayacak koşulları oluşturma ve geliştirmeye yönelik sürekli, sistemli bir ideolojik saldırı ile, işçi ve emekçi sınıfları, tüm demokratik güçleri "çaresiz olduklarına", kendilerine dayatılan çözüm önerilerinden başka bir yolun olamayacağına inanmaya zorlamaktadır.

Daha MC partileri iktidardayken, büyük burjuvazinin ve onun adına hareket eden örgüt ve yazarların bir CHP-AP koalisyon hükümeti önerileri, hafızalardaki tazeliğini koruyor. Demokrasiye, toplumun demokratikleşmesine karşı duvar örnek temel amacına yönelik bu düzenleme, adım adım geliştirimiş ve gündeme alınması sağlanabilmiştir. Önerilen yol ister kimlerinin ileri sürdüğü "geniş tabanlı hükümet"; isterse CHP-AP koalisyonu ya da "milli" koalisyon biçiminde olsun, son değerlendirmede hepsi de temel bir işlev içermektedir: Bu işlev elbirliği ile demokrasiye karşı olabildiğince kalın yeni bir duvar örülmesinin amaçlanmasıdır.

Gündeme aldırılan düzenlemelerden hangisi gerçekleşirse gerçekleşsin, gizli faşist iktidar odağı kendisi açısından bugünkü verili koşullar çerçevesinde gelişmesine en uygun zemini bulacaktır. Gizli faşist iktidar odağının etkinleşmesi ise, bir yanda demokratik hak ve özgürlüklerin kullanımına fiilen tasallut ederken; diğer yandan da, olası faşist cunta hükümet biçimlerine yol açacak olanakların da oluşmasına hizmet edecektir.

Öte taraftan, burjuvazi, "geniş tabanlı hükümet" önerisini, "demokrasi" adına başvurulabilecek "tek" alternatifmişçesine sunmakta ve sunduğu biçimde kabullenilmesi yolunda elden gelen tüm olanaklarını harekete geçirmektedir. Bu amaçla topluma ideolojik ambargo koymaya, ya da bir diğer deyişle "at gözlüğü" takmaya uğraşmaktadır. İlerici çevrelerden bir bölümünün başka alternatif olmadığı ileri sürerek, CHP-AP koalisyon hükümetine evet demeleri bile, burjuvazinin oluşturduğu ideolojik ambargonun boyutlarını göstermeye yetmektedir.

Bir süre önceye kadar, CHP ve onun lideri Ecevit, tehlike olarak ülkemiz gündemine giren faşist tehdit karşısında CHP'nin oluşturacağı bir hükümetin faşizme karşı tek çare olduğu görüşünü yalnızca demecilerle kısıtlı tutmamış, bu görüşlerini, son genel seçimlerin temel politikası durumuna getirecek bir etkinlikte kullanmıştı. Son genel seçimlerin yapıldığı dönemin somut verili koşullarında politik demokratikleşme mücadelesi açısından MC'nin düşürülmesi elbette önemliydi ve bu önemindendir ki, sözü edilen talep işçi ve emekçi sınıfların gündemine bütün sıcaklığı ile girebilmişti. Ama bu önemli özlemli olması gereken hedefi, "her ne pahasına olursa olsun CHP hükümeti" ile sınırlandırılmazdı. İşçi ve emekçi sınıfların, faşist uygulamalara, faşizmin kayna-

ğına yönelik tepkilerini; o kaynağı kurutacak, faşizme karşı tek ve gerçek güvence olacak örgütlü birleşik halk gücünü oluşturmak amacına ve hedefine yöneltmek gerekiyordu. Bu temel gerçeğin üzerine "CHP hükümet olsun da ne olursa olsun, gerisi önemli değildir" şeklinde örtülen kalın perde, Türkiye İşçi Partisi'nin, bugün için herkesçe doğruluğu paylaşılan seçime katılma kararı ve bu kararın tutarlı ve etkin bir şekilde hayata geçirilmesi mücadelesine rağmen, yeterince aralanmadı, açılmadı. Demokratik toplumsal muhalefetin etkinleşip, güçlenmesi; demokratik hak ve özgürlüklerin en geniş şekilde kullanılması gerekliliği gizlenmeye, kitlelere gösterilmeye çalışıldı, hâlâ da çalışılıyor.

Son gelişmeler karşısında şaşkınlığa ve paniğe uğrayan bir kısım demokrat çevre ile burjuvazinin en etkin haberleşme araçları ve sözcülerinin tavrı, CHP hükümetinin gitmesi gerektiği noktasında yeniden buluşuyor. İçinde bulunulan bugünkü koşullarda CHP hükümetinin yapabileceği hiçbir şeyin kalmadığı yaygınlaştırılıyor. Demokratik güçlerin yanında yer alan ve faşist odağı hedefleyen bir mücadele anlayışıyla iktidar olabilecek, iktidarını sürdürecektir bir CHP'nin ülkemizin demokratikleşmesi için yapabileceği daha çok görevinin olduğu gerçeği gizlenmeye çabalıyor. Böylece büyük burjuvazi ve emperyalizmin ve onların doğrudan kontrol edip yönlendirdiği gizli faşist iktidar odağının yarattığı telaş, tereddüt ve çekingenlik CHP hükümetine de yansıtılmakta, onu, biri diğerini izleyen ve tamamlayan dayatmalara karşı dirençsiz bırakacak uygun koşullar yaratılmaktadır. Gizli faşist iktidar odağının, dayatmaları karşısında CHP hükümeti sadece gerilemekle kalmamakta, aynı zamanda kendi "borç hanesine" yeni dayatmaların kaydedilmesini de beraberinde getirmektedir.

Birjuvazi dün olduğu gibi bugün de işçi ve emekçi sınıflarla, demokratik güçlerin önüne özü itibarıyla aynı, fakat biçimi farklı bir ikilem koyuyor. Gizli iktidar odağı aracılığı ile yaratılan "hükümet gitti gidecek" ortamı ile "ya gizli iktidar odağının resmi iktidar olmasını kabullenacaksınız", ya da demokrasiye kalın bir duvar anlamına gelen ve eninde sonunda birinci ile aynı sonucu yaratması amaçlanan "geniş tabanlı hükümet formülünü benimseyeceksiniz" diyor. Bütün bunları yaparken de bugün henüz görece örgütsüz, ancak buna karşılık son derece güçlü olan demokratik toplumsal muhalefetin bu gücünü küçümsetmeye, gözlerden saklamaya çalışıyor. Aynı zamanda demokratik toplumsal muhalefetin olması gereken düzeydeki örgütlülüğünün önünü tıkmak üzere tedbirler alıyor. Bu gerçek bile tek başına faşizmi geriletecek, giderek faşist odağı ortadan kaldıracak gücün etkin bir demokratik toplumsal muhalefetin ifadesini bulacağı örgütlü birleşik halk gücü olduğunu ortaya koymaktadır.

CHP'nin hükümette kalması, demokratik hak ve özgürlüklerin kullanılmasının etkinleştirilmesi ve kolaylaştırılması şartına bağlı olarak, ancak varlığını sürdürebilir. Kendi varlığını sürdürebilmek için de, hükümeti terketmeden, demokratik toplumsal muhalefetin etkinleşmesini önlemekten vazgeçmemelidir. Tam tersine, demokratik hak ve özgürlüklerin kullanımını sınırlandıran çitleri kaldırmakta göstereceği en küçük bir çekingenlik onu sadece namus sözünde duruma yargısıyla başbaşa bırakmayacak, acı bir şekilde mutlak hesap verme durumunda kalacaktır.

Faşizme karşı tek ve temel gücün demokratik toplumsal muhalefet olduğu gerçeğinin ve örgütlü birleşik gücün oluşumunun üzerini örtmeye ve önünü tıkmaya hiçbir gölge ve engel mani olamayacaktır. Etkin bir demokratik toplumsal muhalefet ve örgütlü birleşik gücün oluşma mücadelesinde bilinçle, inançla ve kararlılıkla her hâl ve şartta görev başında olan Türkiye İşçi Partisi'nin II. Büyük Kongre öncesinde katettiği mesafe, işçi ve emekçi sınıfların, tüm demokratik güçlerin en büyük güvencesidir.

İktidar dalında sallanan hükümet

Milliyet gazetesi genel yayın müdürü ve başyazarı Abdi İpekçi'nin öldürülmesiyle birlikte, yeni bir hükümet modeli oluşturma çabaları da ciddi bir hız ve kararlılık kazandı. Gerçekte bu çabaların hızlanmasında Abdi İpekçi'nin öldürülmesi arasında zorunlu bir bağ yoktu. Yeni bir hükümet modeli oluşturma çabalarının yol alması için gerekli ortam, daha önceki olaylar zinciriyle hazırlanmıştı.

Ne var ki Abdi İpekçi'nin öldürülmesi olayı, ülkede bir iktidar boşluğunun varlığı görünümüne, eskisine göre çok daha büyük bir güç kazandı. Bu koşullarda, Ecevit hükümetine alternatif oluşturma girişimlerinin dayanacağı gerekçelere çok canlı bir örnek eklenmiş oluyordu. Ecevit hükümetinin, iktidarı kendi inisiyatifinde tutamadığı izlenimi, çok geniş kitlelerin gözünde bu örnek ilelenecekti.

Geçen Salı günü yayınlanan AP Genel İdare Kurulu bildirisiyle, yeni bir hükümetin kuruluşuyla ilgili tartışmalar, ülkede politik gündemin birinci maddesine yerleşti. AP, bu bildirisiyle yeni bir hükümetin kurulması için katkıya hazır bulunduğunu

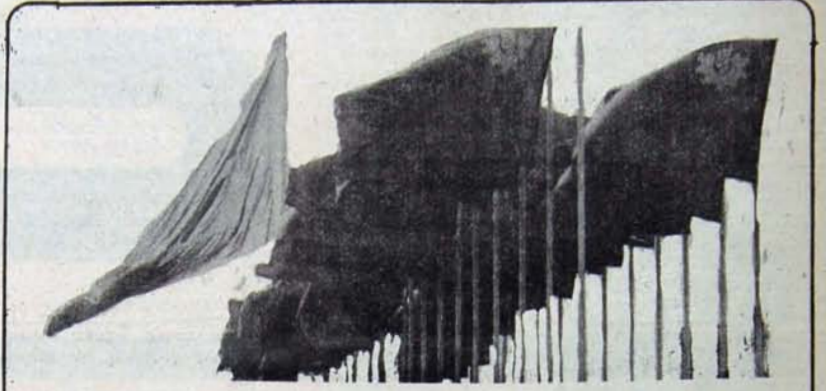
açıklıyor, bu arada kendisine göre yeni bir hükümetin dayanması gereken ilkeleri de sıralıyordu.

Bu bildirinin açıklanmasından sonra basında özellikle CHP-AP işbirliği üzerindeki yorumlar yoğunlaşırken, Perşembe günü Cumhurbaşkanı Korutürk Demirel'e iki saatlik bir görüşme yapıldı. Bu görüşmenin de en önemli konusunun AP bildirisi ve onunla birlikte başlayan tartışmalar olduğu tahmin ediliyordu.

AP Genel İdare Kurulu'nun bildirisi çeşitli etkenlere bağlanıyordu. Bunlardan kesinlikle geçeri olmayan biri bildirinin, İpekçi'nin öldürülmesi olayı karşısında ister istemez kaleme alındığıydı. Bildiri, İpekçi'nin öldürülmesinden birkaç gün önce hazırlanmış, açıklanması bu cinayetin üzerine bir süre ertelenmişti. Bu bakımdan bildirinin, kısa süreli bir manevraya yönelik olduğu görüşü de gerçekleri yansıtmıyordu.

VARLAR VE YOKLAR

Bildirinin hangi etkenlerin sonucu olduğunu düşüneyim gerekçelerin, bundan öncekilere göre farklılıklar taşımasıydı. Bu

TİP 2. Büyük Kongresi 24-26 Şubat'ta toplanıyor

Türkiye İşçi Partisi'nin 2. Büyük Kongresi 24 - 25 - 26 Aralık tarihlerinde İstanbul'da toplanıyor. Büyük Kongre çalışmalarının ilk gününün akşam oturumunda da geleneksel Parti Gecesi'nin düzenlendiği açıklandı. Bu gecede Parti'nin Merkez Haberalma Propaganda ve Basın Bürosu'nun kültür ve sanat alanındaki çeşitli açıklamalarına yer verilmesi bekleniyor.

TİP Genel Merkezinden alınan bilgilere göre, bugüne kadar Parti'nin 258 yerel örgütünün kongreleri tamamlandı. Öte yandan son günlerde Türkiye İşçi Partisi'nin Kırşehir, Nevşehir, Kırklareli il ve Samsun-Vezirköprü, Sakarya-Akyazı ilçe örgütlerinin kurulduğu bildiriliyor.

Türkiye'nin içinde bulunduğu böyle bir bunalımlı bir dönemde Türkiye İşçi Partisi'nin 2. Büyük Kongresi'nin toplanmasının, ülkenin önündeki gelişme perspektiflerine işçi sınıfının ve tüm demokratik güçlerin bakış açısının ve önerilerinin somutlanması bakımından büyük önem taşıdığına inanıyoruz.

bildiri de AP yönetimi Ecevit hükümetinin düşürülmesini ya da çekilmesini talep ediyordu. Ancak önemli bir ayrıntı vardı: Bu kez, "hele bu hükümet gitse nasıl olsa çaresi bulunur" demekle yetinilmeyordu. Tam tersine AP, yeni bir hükümetin zemini olan oluşturmaları için kendisi dışındaki çevrelerin de girişimlerine kapıları açık bırakıyor ve kendisinin bu girişimlere yardımcı olacağını bildiriyordu.

Genel İdare Kurulu bildirisi, ikinci olarak AP yönetiminin kendi kendisini katı alternatiflerle anırtılmaya özen gösterdiğini belli ediyordu. AP, ne yeni bir hükümetin oluşturulması için ilk girişimin kendisinden gelmesi konusunda taahhüde giriyor, ne de başkalarının girişimleri önüne set çekiyordu.

Bildirinin bu iki özelliği, bir üçüncüsüyle tamamlanıyordu: Ecevit hükümetine yönelik suçlamalar, ülkenin içinde bulunduğu durumdan bütünüyle hükümeti sorumlu tutan bir üsluptan kaçınılarak kaleme alınmıştı. Bildiri, Ecevit hükümetini, ülkenin içinde bulunduğu durumun sorumluluğu içinde göstermek yerine, acz içinde, ama o ölçüde de olayların dışında göstermek gibi bir yol tutmuştu.

Belki daha da önemlisi, AP'nin, oluşturmaları önerdiği yeni hükümet için belirlediği ilkeler arasında bazı koşullara yer vermesi, bazı koşullara ise yer vermemesi idi. Bildirinin iki yerinde "başta komünizm olmak üzere her türlü totaliter düzen ve her türlü yitici hareket" deyiminin titizlikle kullanılması ilgileri çekiyordu. Diğer yandan yine aynı bildiride DGM'lerin yeniden kuruluşunun yeni bir hükümet için açık bir koşul olarak belirtilmemesi de aynı derecede önemliydi.

GENİŞ TABANLI HÜKÜMETE YAKILAN IŞIK

Bütün bu özellikler, AP'nin önceden hazırladığı bilinen çıkışının, CHP ile işbirliğinin kapılarını açmaya yönelik olduğunu düşündürüyordu. AP yönetimine bu yönde davranmayı telkin eden çevreler, girişimleri

ni, özellikle eküyoğretimin ilanından sonra yoğunlaştırmışlardı. CHP ile işbirliği lehinde AP içinde de ciddi bir eğilimin varlığı izleniminin kamuoyunda yaratılması için yalın başından beri ciddi çabalar gözlendi.

AP yönetiminde etkin kılınan anlayışın, hemen yeni bir MC'nin kurulması doğrultusunda olmadığını, Tercüman yazarı Cıvaoglu, bildirinin ertesi gününde şöyle açıklıyordu: "Bildirimiz kadıyla bir MC modelinin yenilenmesi kesinlikle söz konusu değildir." Cıvaoglu'nun AP bildirisini daha bir gün önceden haber vermiş olduğu dikkate alınınca, bu açıklamanın doğrudan doğruya AP çevrelerinden kaynaklandığını düşünmek gerekiyordu.

Cıvaoglu'nun ve yandaşları sütunların vurguladığı bir diğer nokta da, yeni hükümetin kompozisyonunu hükümetin düşürülüş biçiminin belirleyeceği noktası idi. Bu, AP çevrelerine benimsenilen eğilimin, daha Ecevit hükümeti çekilmeden ya da düşürülmeden önce yeni bir hükümetin koşullarını tamamlamak, ondan sonra buna göre hükümetin çekilmesini önermek biçiminde olduğu anlamına geliyordu. Yeni bir hükümette başbakanlık konusu da tabii açıkta bırakılıyordu.

Böyle bir tutumun AP tarafından açıkça alınması Demirel'in karşı çıktığı başında yer alan haberler arasında vardı. Ne var ki Demirel'in de sonunda egemen eğilime direnmediği belirtiliyordu. Gerçekten de AP yönetiminin bu yeni tutumunda, ona kendisi dışından yapılan dayatmaların politikalarını önemli bir rolü olmuştur. Ancak Demirel'in ve yakın çevresinin CHP ile işbirliğine, bu arada CHP'nin de bulunduğu bir hükümete katılması hangi noktaya kadar karşı çıkacağı bilinmiyordu. Bu nu zaman gösterecekti.

YER DEĞİŞTİREN İKTİDAR

AP bildirisiyle başlayan gelişmeler, CHP'nin politik durum karşısındaki inisiyatifizliğini ağırlıyordu. Öyle anlaşıyordu ki CHP yönetimi, kendi dışındaki gelişen olayları yönlendirme olanğından kendisini yoksun görü-

• Turan Güneş: Demirel'in umudu mu?

yordu ve en son tutum almayı bekliyordu. Bu arada Demirel'in, CHP içinde, özellikle Turan Güneş'in başını çektiği bir hizbe güvendiği haberleri de yaygınlaştı. Yeni bir hükümetin, Güneş'in önderliğinde CHP'den kopacak bir grubun AP ile işbirliği sonucunda oluşturulabileceği bile söylenenler arasında vardı.

Özetle, Milliyet başyazarının öldürülmesini izleyen günlerde gelişen olaylar, CHP hükümetinin iktidardaki mevzilerinden ne sonra bir k ölüde gerilediğini ve gerilemeye hazırlandığını gösteriyordu. Gerçek iktidarı berçeken gün biraz daha elinden kaçan CHP hükümeti, yeni hükümet modellerinin kendisi dışında oluşturulması karşısında da düpedüz çaresizdi. Bu, ülkedeki gırtlı, faşist iktidar odağının, şu ya da bu görünüm altında, daha yukarı iktidar mevzilerine doğru adım atma olanğına bulması anlamına geliyordu.

Şerafettin Atalay faşist çetelerin hedefi olmuştu.

Şerafettin Atalay anıldı

Türkiye İşçi Partisi Amasya İl Başkanı Şerafettin Atalay 27.1.1979 günü, ölümünün sekizinci yıldönümünde Amasya'da yapılan bir toplantı ile anıldı. Türkiye İşçi Partisi Amasya İl örgütü tarafından düzenlenen anma toplantısına çok sayıda izleyici katıldı.

Toplantı Türkiye İşçi Partisi Amasya İl Başkanı Abidin Koç tarafından açıldı. Atalay'ın anısı için yapılan bir dakikalık saygı duruşundan sonra, TİP İl Başkanı Koç tarafından bugüne kadar sürdürülen Parti çalışmaları hakkında bilgilendirildi. Daha sonra Şerafet-

tin Atalay'ın kardeşi Hüseyin Atalay bir konuşma yaparak, onun yaşamı ve Partili kişiliği hakkında bilgi verdi.

Parti korosuna söylenen marş ve türkülerden, okunan şiirlerden, Japın Zafer Meletli Atalay'ın çalışmalarına ilişkin olarak o dönemin belgelerine dayanarak bir konuşma yaptı. Meletli'nin konuşması şu sözlerle son buldu: "Onlar da öldürülebileceklerini biliyorlardı. Ama aynı zamanda kendilerinden sonra Parti hareketinin daha güvenilir ellerde olacağına da bilincindeydiler."

Eğrisi ve doğrusuyla...

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in Başbakanlığındaki CHP ağırlıklı 3. Ecevit Hükümeti, alışılmışı deyimiyle "İktidar"ının, gerçekçi deyimiyle de "İş başına" gelişinin birinci yılını çoktan doldurdu. İkinci yılın günlerini, haftalarını değil, aylarını yiyor. Bu bir yılı aşmış süre içinde sayın Ecevit Başbakan, CHP de hükümeti oluşturan ve ayakta tutan partiler oldular ama, gerçek anlamda bir "İktidar" olabildiler mi?

İLHAMİ SÖYSEL

Bu, bir tartışma konusudur. Bu yazıda ve burada bunu tartışmak istemiyoruz. Ama vurgulamak istediğimiz bir nokta var:

Sayın Ecevit ve CHP, bundan bir yıl önce İş başına gelirken, bu ülke halkının hiç de yabana atılmayacak bir büyük kesiminin umudu idiler. Arada geçen bir yıl, bu umudu büyük ölçüde umutsuzluğa dönüştürdü. Bu gerçekçi yadsımak olanaksızdır...

Evet de, Ecevit ve CHP umudu umutsuzluğa dönüştürmekte büyük bir yetenek ve beceri gösterirken, bunların karşısındaki benzerleri ne yaptı?

Çuvaldızı Ecevit ve CHP'ye batırırken, bunların karşılarına, yani sağ muhalefete iğne batırmaktan sakınacak mıyız?

Alalım ele "Ana Muhalefet" sayılan Adalet Partisi'ni ve onun genel başkanı sayın Süleyman Demirel'i...

Nedir bu partinin ve Başının 1950'lerden beri süregelen bir politik anlayışın izleyicileri olarak 1977 sonunda İktidardan uzaklaştırılışlarından sonra gösterdikleri gelişme?

Ecevit ve CHP, geniş yığınlar da umudu umutsuzluğa dönüştürürken Demirel ve AP, umutsuzluklar içinde bir umut mu yaratırlar?

Var mı böyle bir belirti? Demirel'in dediği, yaptığı, beklediği ne?

Demirel ve AP'liler için "İktidar" sulu bir armutun başka nedir ki? Dedikleri, yaptıkları, bekledikleri de, armudun plşip ağzlarına düşmesi...

Var mı başka bir şey? Nedir geçip giden şu koca bir yıl ve aylar içinde sayın Demirel ve AP'deki olumlu gelişme?

Diyelim ki CHP ağırlıklı 3. Ecevit hükümeti şu günlerde yıkılıp gitti de yerine AP ve Demirel geldi. Yani Filipin tipi demokraside tahtıralının havada ki usu yere indi de, yerdeki hava ya kalktı. Değişecek olan nedir? 1978 sonuyla 1979 başında Türkiye'nin durumu iç açıcı değil, kaygı verici. Peki bu 1977 sonunda da böyle değil miydi? 1976 sonunda da böyle değil miydi?

Denebilir ki, 1975, 1976 ve 1977 sonlarında da Türkiye'nin durumu iç açıcı değil, kaygı vericiydi ama hiç değilse o zaman çok kişi için umut sayılan bir alternatif vardı. "MC gidecek, AP gidecek yerine CHP ve Ecevit gelecek, belki bir şeyler yapabilir" diye düşünenler vardı. Şimdi bu da yok, bu alternatif de ortadan kalktı. Bunun içindir ki durum daha ağır...

Bu görüş bir ölçüde haklı... Haklı ama bu haklılık salt Ecevit ve CHP'den bir şeyler umuş olanlar için haklı... Ya daha

MC ve Demirel iktidardayken, onların karşıtı gibi gözükten Ecevit ve CHP'den de, "bunlardan da ne köy olur ne kasaba" diye düşünenler ne olacak?

Östelik böyle düşünenlerin haksız olmadıkları da ortada. İşte mal meydana... Gitti Gülsüm, geldi Gülsüm... 1978 başındaki tüm sorunlar, 1979 başında da ortada. Çözülmüş hemen hiç bir şey yok. Daha doğrusu halk yararına, emekçi yığınlar, işçiler yararına çözülmüş hiç bir şey yok.

Pahalılıksa pahalılık... Anarşiyse anarşi... İşsizlikse işsizlik... Partizanlıksa partizanlık... Kalkınamamışlıksa kalkınamamışlık... Dışa bağımlılıksa bağımlılık... Sömürüyse sömürü... Değişen ne?

Oysa değişen bir şey olmalıydı. Hiç değilse muhalefet, Ana Muhalefet değişmeliydi. Haydi iktidarda olduklarını sananlar için körlük demesek bile -nezaket gereği- dar görüşlülük, ortalığı açık seçik görememek, doğal sayılabilecek bir hastalık. Ama, iktidar deneyimlerinden de geçmiş muhalefetler için bu böyle mi?

Böyle değil, böyle olmalıydı diye düşünebilirsiniz ama, alıyorsunuz ele Adalet Partisi yönetimini ve sayın Demirel'i ve bakıyorsunuz:

Bunca deneyimden, bunca iniş-çıkıştan sonra sonuç gene sıfır sıfır elde sıfır. Daha doğrusu eski hamam eski tas... Tellaklar bile aynı...

Oysa muhalefet denen şey, önce ideolojik düzeyde bir olgudur. Kuramsal düzeyde geliştirilmeli ve siyasal düzeyde uygulamaya konulmalıdır.

Peki, Ana Muhalefet'i ele alıp bakalım:

Nedir AP'yi CHP'den ayıran ideolojik ayrıcalık? Tavandan tavana bunlar bir elmanın iki yarısı değil mi?

Bakın bu iki büyük partimlizi oluşturan kadrolara. İkisinde de toplumun aynı kesitlerinden kişiler göreceksiniz. Taban taban denen şey bu...

Böyle bir ayırım yapmak olası değil. Herşeyden önce bu partiler "sınıf partisi" olmaktan korkuyorlar. Böyle bir olasılığın karşısına dikiliyorlar. Bu böyle olunca, Türkiye'deki "İktidar mücadelesi" de "İlkel ve barbar" bir savaş olmaktan öte geçmiyor.

Alın ve bakın bir yıldan bu yana AP'nin CHP ağırlıklı hükümetin politikasının karşısına dikildiği noktalar... Bunlardan hangisi bir düzey (seviye) göstermektedir? Galiba hiç biri...

AP eleştirilerinde ideolojik ve kuramsal planda ağırlık taşıyan bir söz zerreçliği bile bulmak olası değildir. Salt İğdüdüsel bir takım tepkiler, sıradan dedikodular, basit uygulama eleştirileri..

Başka? Başka bir şey bulmak olanağı yok.

Neymiş? CHP Sosyalist En-

CHP, bundan bir yıl önce işbaşına gelirken, bu ülke halkının hiç de yabana atılmayacak bir büyük kesiminin umudu idi. Aradan geçen bir yıl, bu umudu büyük ölçüde umutsuzluğa dönüştürdü. Bu gerçekçi yadsımak olanaksızdır.

Pahalılıksa pahalılık... Anarşiyse anarşi... İşsizlikse işsizlik... Partizanlıksa partizanlık... Kalkınamamışlıksa kalkınamamışlık... Dışa bağımlılıksa dışa bağımlılık... Sömürüyse sömürü... Değişen ne?

ternasyonal'e üye olarak komünizme hizmet ediyormuş. Bunu, bu çağda düşünip söyleyebilen adama, cahil bile denmez, bu cehaletten de öte bir şeydir ve bu tür sözcüler AP'de olabildiğince boldur.

Neymiş? CHP silahlı sağa da sola da karşıyım diyormuş. Bu komünistlerin ekmeğine yağ sürmekmiş... Neymiş, Ecevit İskandinav ülkelerinde komünist partisinin de yasal olarak kurulmasına olanak tanınacak demişmiş. Bu ihanetmiş...

Ana Muhalefet'in ideolojik seviyesizliği işte bu ölçülerde...

Durum böyle olunca, iktidar olmayı bile becerememiş Ecevit ve yandaşlarını eleştirir, umudu umutsuzluğa çevirenleri yererken insan ister istemez külahını önüne koyup düşünmek zorunda kalıyor:

Nedir bu gidiş? Gidende iş yoktu, hâlâ da yok. Gelen de ortada. Peki gelen gider de giden bir daha gelirse değişecek de bir şey yok. Ne olacak bu gidişin sonu?

Topraksız köylü, yarıncı, maraba, aztopraklı çiftçi, işçi, emekçi, esnaf, zanaatkar mı? İkisinde de birbirine yakın oranlarda var..

Toprak ağası, ithalatçı, ihracatçı, banker, avukat, doktor, mühendis, müteahhit, sanayici, fabrikatör, bürokrat, teknokrat, şeyh, sıh, hacı, tüccar, komisyoncu, aracı, tefeci, komprador mu? Bu türden insanları AP ile CHP'den birinden birinde, öteki ne göre az ya da çok olduğunu söylemek olanaklı mı?

Biri İktidarda, öteki muhalefette iki büyük partinin tavandan tabana kadroları bunlar...

Yönetici kadroları mı?

Bunların da alın birini vurun ötekine... Günümüzde de, dünyada da bu gidişle yarınlarda da alıp AP yönetici kadrosunu CHP'nin, CHP yönetici kadrosunu da yüzde doksan dokuzuyla AP'nin başına getirip işleri şimdiye değin olduğu biçimde gül gibi(!) idare edebilirsiniz.

Denebilir ki, iki partinin kadroları belki birbirinin benzeri ama, programları, uygulamaları bakımından ayrıcalıklar var. Yani kuramsal ve ideolojik ayrıcalıklar bu noktada başlıyor.

Gerçekte bu da bir yutturmaca...

AP ile CHP, siyasi partiler yelpazesinde ikisi de "merkez partisi". Birinin "merkez sağ", ötekinin "merkez sol" görünmesi kağıt üstünde ve safdilleri uyutmak için ortaya konmuş bir uygulama.

Şimdi söyleyebilir misiniz, AP mi, yoksa CHP mi liberal demokrat bir ideoloji? İçerikle kapitalizmin sanayi aşamasındaki kuramsal doğrultuyla ve geniş bir halkçılık programıyla temel politikasındaki tercihleri açıklığa kavuşturmada daha kesin bir tutum içindedir?

İş başındaki hükümette ağırlığı olan CHP başanlı olmadı. Ana Muhalefet denen AP, hem CHP'den farklı değil, hem de en ufak bir silkinme, gelişme umudu göstermiyor. Parlamentoda grubu olan öteki partiler doğmatik ve ağırlıkları yok, demokrasi denen şeyse dört bakaklı bir masa ama doğru durabilmesi için gerekli sol bacağı yok. Bu bacağın boşluğunda binbir parçaya ayrılmış bir Çin vazosu enkazı yatıyor. Peki ne olacak?

Bu boşluk nasıl dolacak? Demokrasi masası ayakları tamam biçimde nasıl ortada sapsağlam duracak? Kim durduracak? Orduya, faşizme, askeri cuntalara davetیه çıkartanlara, geniş tabanlı yapay hükümet biçimleri önerenlere kim, "hadi oradan!" diyecek?

Sanırım, 1979 yılında külahlarımızı önümüze koyarak düşüneceğiz, asıl sorun bu. Sağın ilkel muhalefetine, demokratik sol geçinenlerin beeksizliğine, alternatifimiz yok diye yan gelip yatanlara karşı ciddi bir sol ve sosyalist muhalefet nasıl yaratılır?

Gündemdeki baş sorun, blzce bu olmalıdır.

**GÜNCEL
SORUN
NE?**

Bütün yurtseverler için tek yol

Abdi İpekçi'nin öldürülmesi, belki kamuyu üzerinde çok etkisi yaratacak bir özellik taşıyor ama, ülkedeki olaylar zincirinin halkaları birbirine bağlanınca bir raslantı sayılmazdı. Bu cinayet, ülkedeki gizli iktidar odağının yönlendirildiği faşist tirmanışın ulaştırıldığı ve mutlaka önceden belirlenmiş bir aşamayı simgeliyordu. Diğer bir deyişle bu cinayet, ülkedeki faşizm tehlikesinin gerçekte çok önceden ortaya çıkmış olan boyutlarını sadece açığa çıkarıyordu.

Faşist güçler, bu cinayeti, ülkede bir iktidar boşluğunun varlığını kanıtlamak, hükümeti gizli iktidar odağı karşısında tümüyle yenik konumda bırakmak için kullanmayı deneyeceklerdi. Bu çaba, Hergün yazarı Taha Akyol'un 3 Şubat tarihli sayısında kendini açıkça ele veriyordu. Ancak iş bu kadarla kalmıyordu. Bir taşla iki kuşun vurulması, bu cinayetin sorumlusu olarak bir takım uydurma "sol örgütlerin", ama gerçekte demokratik güçlerin hedef gösterilmesi planlanıyordu. Böylece sıkıyönetim uygulamasının bu doğrultuda harekete geçirilmesi umuluyordu. Hergün yazarsa göre, İpekçi'nin öldürülmesi, "Silahlı kuvvetlere yönelik tehlikeli bir saldırıydı". İki gün sonra da yine Hergün'de Muammer Taylak, İpekçi'nin öldürülmesinden hareketle "İktidar koltuğunu dolduramayan aciz cüce hükümetin işbaşından gitmesi" için ferman çıkarıyordu.

TERCÜMAN İKTİDAR İÇİN İLAN ÇIKARIYOR

Abdi İpekçi'nin öldürülmesinin ülkede bir iktidar boşluğu ilan etmek için ele alanların başında gerçekte tekeli başının başı Tercüman geliyordu. 3 Şubat tarihli Tercüman imzalı başyazıda açıkça "Türkiye'de iktidar boşluğu vardır" denildikten sonra, sıkıyönetim uygulamasını yürüten çevrelere şu dolaylı çağrıyla gönderiyordu:

"Ülkenin bölünmez bütünlüğü, can ve mal emniyetini korumaktan sorumlu olan anayasal kuruluşlar ve bu kuruluşların başları, sadece gâflet içinde olan hükümetlerin değil, aynı zamanda Türk milletinin emrinde ve hizmetinde oldukları gerçeğini ne zaman kavrayacaklardır?"

Tercüman'ın bu tür yayınlarının yanı sıra, A.İpekçi'nin "solda sivri bir isim olmasını" öldürülmesinin nedeni olarak göstermekten çekinmeyen satırlar da izleniyordu. Tercüman patronunun eşi Nazlı İpekçi 3 Şubat tarihli yazısında aynen bu deyimleri kullanıyordu. Bu sözler, "solda sivri isimler olmanın" belidini ilan etmeyi mi amaçlıyordu?

Tercüman'ın iktidarı sapsiz ilan etmesinin daha somut so-

nuçları, birkaç gün içinde gazetenin genel yayın yönetmeni G. Cıvaoglu'nun sütunlarında görüldü. Cıvaoglu, hükümet için önce "ya iktidar olsun ya da çekip gitsin" dedikten sonra, AP Genel İdare Kurulu bildirisinin yayınlandığı Salı günü yeni bir hükümetin çatısını çatma eylemine girişiyordu. Cıvaoglu'nun yazısı, bir anlamda, AP Genel İdare Kurulu bildirisini daha somut konulara indirgeme işlevini üstlenmişti.

AYDINLIK GERİCİLİĞİN BAŞ YARDIMCISI

Gerici güçler, Abdi İpekçi'nin öldürülmesini, 7 faşist bir yönetim biçiminin oluşturulmasına, o olmazsa en azından bir CHP-AP işbirliğine suçlamak için kullanmaya çalışırken, bu ikinci hedeflerinde onların en büyük yardımcısı Aydınlık oldu. Aydınlık, daha İpekçi'nin öldürülmesinin ertesi gününden başlayarak, olayı antisovyet histeri krizlerini alevlendirmek için ele almaya koyuldu. Türkiye'nin Sovyetler Birliği'ni "Türkiye'de anarşinin baş kıskırtıcısı" (!) ilan eden demecleleriyle aynı güne rastlayan Aydınlık'ın demagojisi, sonuç olarak "geniş tabanlı hükümet" formülünün reklamcılığında yakayı ele veriyordu. Aydınlık'a göre:

"Cumhuriyet Halk Partisi'ne, Adalet Partisi'ne, Mülki Selamet Partisi'ne, Türkiye'nin devlet egemenliğini ve bağımsızlığını savunmaktan yana olan bütün güçlere büyük tarihi sorumluluk düşmektedir."

SİRMEN SORUYOR: KOKLU ÖNLEMLER NEREDE?

Faşist ve maoocu gericilerin Abdi İpekçi'nin öldürülmesinden cesaret alarak birbirlerine daha sıkı sarılmalara karşılık, olay illeri başında Türkiye'deki politik durumun daha gerçekçi değerlendirmelerin yer almasıyla sonuçlandı. Cumhuriyet'in 3 Şubat tarihli sayısında Ali Sirmen, cinayetin, "kurşunu akan lğrenç ve meczup katilin çok üstünde ve ötesinde kişiler, kuruluşlar tarafından hazırlanıp uygulandığını" vurguladıktan sonra şöyle diyor:

"Bu konuda devletin haber alma örgütleri gerekli bilgileri sunmuyor, gereken girişimlerde bulunmuyor ise, önce o kuruluşların üstüne gitmek gerekir. Başbakan Ecevit, seçim konuşmaları arasında dilinden düşürmediği, her olanakla kınadığı provokatör ajanların devlet kuruluşlarında hala görev yapmalarına artık göz yumulmamalıdır."

Ali Sirmen, bu cinayetlerden faşist güçlerin sorumlu olduğunu vurguladıktan sonra şöyle devam ediyordu:

"Ancak, bunlardan hala hesap sormayanlar ve soramayanlar da

kendi sorumluluklarından kurtulamayacaklardır. Ecevit Hükümeti, silahını rejime yöneltmiş olanlar ile yeterince kararlı ve etkili biçimde mücadele edemedi. Haber alma örgütlerini, gizli odakları, polisini yeterince düzenleyemedi. Artık, çok daha köklü önlemlerin zamanı gelmiştir. Olayların sorumluluğunu sıkıyönetimin altına yüklemek kolay değildir. Unutmamak gerekir ki, sıkıyönetim önüne gelen dosyalara göre işlem yapmak, harekete geçmek durumundadır. Eğer bu mahaklara şiddet eylemlerinin temelinde yönelik soruşturmalara dosyaları yerine, düşün özgürlüğüne yönelik dosyalar gönderilmeye çalışılıyor ise, bu davranış içinde olanlardan hesap sormak hükümetin görevidir.

"Bu arada, sözü geçen önlemler yerine, düşün özgürlüğüne yönelinmesi, sorunların hiçbirini çözemediği gibi kaatiller ile onların işlerini ellerinde tutanların işine yarayacaktır. Yapılması gereken, düşünce özgürlüğüne yönelik önlemler değil, şiddetin kaynağına yönelik girişimlerdir.

"Başbakan Ecevit, Abdi İpekçi'nin ölümü üzerine yaptığı acı içlerinde, büyük üzüntü ve acı içerisinde olduğunu bildirmiştir. Bu üzüntü ve acıyı bir ölçüde olsun gidermenin en etkili yolu, içten demecilerden çok köklü önlemlerdir, ama anarşinin siyaset dokunulmazlığına sahip başına kadar turmanmayı göze alan köklü önlemler."

"NE OLACAK?" DEĞİL, "NE YAPMALI?"

Uğur Mumcu da aynı günkü yazısında, İpekçi'nin öldürülmesinin, "hükümetin iktidar koltuğunda iktidar olmasını bilmesinin, güvenlik örgütlerine söz geçirememesinin, olup bitenleri kapalı tribün seyircisi gibi izlemesinin sonucu" olduğunu belirtiyordu.

Cumhuriyet gazetesi 4 Şubat günü "Olayların Ardındaki Gerçek" başlıklı sütununda da, "ne olacak sorusunun", asıl önem taşıyan "ne yapmalı" sorusunu unutturmaması gerektiğine dikkati çekiyor ve şöyle diyor:

"Öncelikle ve ivedilikle hangi meselelere nasıl el atılması gerektiğinin üzerinde bir sis perdesinin belirginleşmesi, aslında, demokrasiye karşı tetik çekenlerin en önde gelen amaçlarından biridir. 'Ne yapmalı?' sorusunun karşılığı Ecevit yönetimi açısından ne yazık ki bir yıldan beri geçerliliğini yitirmiş gibidir. Hedeflerin açık seçik saptanamış olmasının yarattığı bir tutukluk, bir kararsızlık havasından hükümetin hala sıyrılmadığını söylemek olasıdır."

Uğur Mumcu geçen Çarşamba günkü yazısında da, CHP için de "muhalefet" den girişimleri ele alarak, bunların hükümetin önündeki gerçek sorunları ve görevleri gözleyen itelliğini ortaya koyuyordu. Mumcu'nun yazısı şöyle son buluyordu:

"Sayın Ecevit daha birçok

dostunun mezarına kürekle toprak atmak istemiyorsa, öncelikle hükümeti ve partisi üzerindeki 'ölü toprağı'ni silkip atmalıdır. Evet 'Ne Yapmalı?' Şunu yapmalı: Başbakanlar, mezarlara bundan sonra toprak atmamak istiyorlarsa, kendi üzerlerindeki ölü toprağına kaldırmalıdır."

KENDİ MEZARINI KAZANLARA KARŞI

Yine Cumhuriyet yazarı Mustafa Ekmeçli Pazartesi günkü yazısında, 1944'lerden beri Türkiye'nin yakın dostu olmuş Prof. Hikmet Tanyu'nun bir kitabından A. İpekçi ile ilgili bölümleri hatırlatıyordu. Tanyu'ya göre İpekçi, bir marksist ve enternasyonalisten başka birşey değildi! Ekmeçli böylece faşist güçlerin infaz cetellerine nazıl hedef gösterdiklerinin bir örneğini de sergilemiş oluyordu.

Milliyet yazarı Mümtaz Soysal da 6 Şubat tarihli yazısında, Abdi İpekçi'nin öldürülüşünün, belirli bir planın her ne pahasına olursa olsun uygulanması çabası- nı yansıttığını belirttiikten sonra, sıkıyönetim konusunda da şöyle diyor:

"Onu (ilan ediliş) amacı dışına çekmek, hür demokratik düzeni ortadan kaldırma yönellerinin ekmeğine yağ sürmekten başka bir sonuç vermez."

Örsan Öymen de Milliyet gazetesindeki sütununda önceki Pazar günü, Abdi İpekçi'nin öldürülmesi karşısındaki kınama bildirilerinin yetersizliğine değindikten sonra şöyle diyor:

"Nerede 12 Mart'ın önce özel aile yemeklerine kadar dinleyici sokarak raporlar düzenleyen Milli İstihbarat Örgütleri?"

"Gizli örgütlerin içine ajan yerleştiren ve sıkıyönetim durumlarındaki iddianamelere belge sağlayan güvenlik güçleri?"

"Ve nerede bu kuruluşlara çeki düzen vereceğini programlarında bangır bangır bağran hükümet sorumluları?"

Öymen bu soruları sorduktan sonra yazısını şöyle tamamlıyordu:

"Sizleri de, rejimi de gömmeyi amaçlayan karanlık güçlere daha ne kadar seyirci kalacaksınız?"

"Daha ne kadar devam edeceksiniz kendi mezarınızı kazmaya?"

GÜNCEL GÖREV

Demokratik basın organlarının ve illeri yazarların bu tutum alışları, hiç kuşkusuz faşizmin tirmanmasına bir an önce son verilmesini talep eden geniş yığınların özelemlerine uygun düşmektedir. Daha da önemlisi, faşist güçlerin yenilmezler kazanmalarının umutsuzluk ve "ne olacaksa olsun" beklentilerine zemin hazırladığı koşullarda, böylesi tutum alışların önemli daha da artmaktadır. Gün, geriye bakarak geçmişteki yanlışların ve kararsızlıkların maliyetini hesaplayarak dönmünün değil, güncel görevlerin doğru değerlendirmesini en geniş kesimlere ulaştırmanın günüdür.

Bütün yurtseverler için tek yolun, demokratik hak ve özgürlükleri koruyup geliştirmek için etkin bir birliğin oluşturulması olduğu gerçeği, artık en geniş kesimlere kendisini kabul ettirmektedir. Görev, demokratik güçlerin iş ve eylem birliği için daha da olgunlaşan öznel koşulların pratikte de değerlendirilebilmesi için gerekli olanı sonuna kadar yerine getirmektir. Bu görev herkesi beklemektedir.

Oysun gözünü

Tercüman gazetesinin yurtiçi ve yurtdışı ilişkiler yumağı biraz didiklenince kimi yazarlarında bazı arzular başladı, ya da, "davaya sadakatte" ihmalier!...

En küfürbazla, en "çok bilmiş" iki yazarında, son günlerde birden bire suçtan kurtulma panığı görüldü.

İlki şöyle yazdı:

"- Cebinde tabanca, elinde bomba, bir avuç maceracı... Bunları himaye mi etmişiz? Duruşmaya çıkıp aukatlığını mı yapmışız? Yoksa her birinin ardından (yazık oldu, şöyle ülküdaşımı) diye ağıtlar mı dökmüşüz?..."

İkincisi de, TUSİAD toplantısında şöyle konuştu:

"- Eylemci solun gördüğü himayeyle, eylemci sağ da, bir kısım basından, politikacıdan görmüş, devleti yıkmak isteyenler devleti korumak istediklerini öne süren birer sağcı gençliğin oluşmasına yol açmıştır. Bir etki tepki bahis konusudur..."

Tercümanın küfürbaz yazısıyla, "çok bilmiş" hanım yazının bu zig-zag'larına illi tepki, ülkücü "Hergün" deyişildi.

5 Şubat 1979 günlü "Hergün" gazetesinin ikinci sayfasında Yunus Zeyrek imzalı yazıda, Tercüman'ın küfürbaz yazısının "Night-Club delikanlı" olduğu ilan edildi ve "Şöyle ülküdaşımı, diya ağıt yakamazsın, çünkü o acıyı duyacak kadar TÜRKÇE bilsen, sahip değilsin" denildi. Hergün'cü köşe yazarı, Tercüman'daki köşe komşusuna şöyle seslendi:

Ey cici yazar vatandaş! Milletin sinesinde kopan, yegane ümit koca gençliğin bir avuç olduğuna kendin inanabiliyor musun? Bu bir. İkincisi, bu gençlik senin kadar da maceracı mıdır? Senin gibi ana-avrat sövdüğü ile az sonra kadeh tokuşturacak derecede namus dilencisi midir? Hangi macerayı ıcrat etmişler? Neden bu maceraları yazmıyorsun? Halbuki yazsaydın - eğer varsa - daha tarafsız olmaz mıydın? Seni veya alleni kaç defa panigle kapılacak derecede korkuttular? Eğer vaki olmuşsa, çok mu korktun?..."

Hergün'cü Yunus Zeyrek, Tercüman'ın öteki yazısına da "Sayın Hanımefendi! Bazi yazılma dılmızı çok sıkıttık. Lakin geçtiğimiz günlerde TUSİAD toplantısındaki son beyanların şu bir kaç satıra sebep oldu" dedi ve her ikisine birden şu tehdidi yöneltti:

"- Gazete ağalığından istifade ederek öteye beriyeye yaranmak namuslu insanların işi değildir. Komünistler ağalığınızla hücum ettikçe taklamakla bize dokunmayınız. Hepsi bu kadar. Yeter ki gölge etmeyin. Bir de aklınızı başınıza toplayın..."

Tepişme şimdilik bu kadar. Hem yurt içinde, hem yurt dışında bir takım organizasyonlarla ülkücülere destek olacakları, hem de, bir anlamda ortaklaşa işleğin suçun cezal sorumluluğundan kurtulmaya çalışacakları. Şirketler, gazeteler, şirketler, silahlar, beslemeler, suçlar, cinayetler birbirine karışınca, böyle sesler çıkıyor, daha da çıkacak...

Aydınlık NATO'dan imdat istiyor

Aydınlık, karşı devrimciğin en gözde ağzı olmayı kısa sürede başardı. Özellikle bir de, bu "başarıları"yla yetinmemesi, gerici politikasını en ulaşılmaz gibi görünen sınırlara dek zorlaması oldu. Pekin'in uluslararası alandaki maceracılığına paralel olarak, Aydınlık da günden güne daha da çılgınlıyor.

Geçtiğimiz hafta içinde, 7 Şubat günlü Aydınlık yine büyük puntolarla feryat ediyordu:

"Sovyetler Birliği Ege'de cephe kurdu!"

Aydınlık bu korkunç (!) tehlike karşısında bizleri uyarırken, ne yapılacağını da daha istte, eski Deniz Kuvvetleri Komutanı ve şimdiki kontenjan senatörü Hilmi Fırat'ın ağzından açıklıyordu:

Senato'da Milli Savunma Bakanlığı bütçesi üzerinde konuşan Hilmi Fırat, maocu Aydınlık'a kocaman bir manşet fırsatı veren konuşmasında, Sovyetler Birliği'nin teknolojik ve askeri bakımından ABD'ye yetiştiğini, bu nedenle dünyadaki güçler dengesinin değiştiğini söyleyerek, Türkiye'nin de dünya çapında bir dengenin unsuru olması için durmadan silahlanmasını istiyordu.

Metin Toker ve Kamuran İnan'ın da "Sovyet yayılmacılığı"na karşı "uyanılma" da Aydınlık dört elle sarıldı. Çünkü özellikle son günlerde böyleli yandaşlara daha fazla gereksinimi.

Deng Şiao-Ping'in ABD'yi ziyareti ve orada batılı dostlarına ağır çobanlığına terfi ettirilmesi ve o batılı dostlarına bile artık alay konusu olmasın, doğrusu Aydınlık'ın o her zamanki utanmaz tezahüratların biraz daha engelledi. İstedikleri ölçüde yarıstamadılar, Pekin gericiilerinin "çağdaşlaşmasını".

ABD'nin, tıpkı geri teknoloji ihracını hatırlatan, modası geçmiş dansları Çin'e ihraç etmesi ve Çinli diplomatların hızlı danslardaki kıvraklıkları, Aydınlıkçıların yüzlerini hafifçe pembeleştirilmiş olsa gerekti!

Aydınlık'ın Hilmi Fırat, Metin Toker, Kamuran İnan ve benzerlerinin antisovyetik konuşmalarına dört elle sarılmasının başlıca nedeni bu.

Ortadoğu'da Türkiye için savaşın kaçınılmaz olduğu düşüncesi bunun için yaygınlaştırmaya çalışılıyor, dünyayı tehdit eden ABD'deki şahınlığın etkinliğinin artması için bu yüzden dualar ediliyordu.

Yine TRT reklamlarına nereden geldiği "beliriz" paralar aktukularla bağlatılan "KGB dizisi", bilinçli olarak böyle bir döneme rastlatılıyordu.

Dünyadaki tüm ilerici güçlerin Sovyetler Birliği'nin saygınlığını her zaman diri tutmak için gösterdikleri çabanın, yapılabildiği ölçüde etkisizleştirilmesi, bayağı antikomünizmin ülkemizde elverişli ortamı bulabileceği düşüncesiyle başlatılan "KGB dizisi" maocu pespayeliğin son sahteciliği.

Emperyalizme karşı bir İran olmasının güçlendiği şu günlerde, İran'daki Sovyetler Birliği'ne saldırı üslerinin Türkiye'ye taşınması planlarını yürüten destekleyen Aydınlık, emperyalizmin Türkiye'deki birinci dereceden sözcüsü olma çabalarını bundan sonra da sürdürecektir kuşkusuz.

Faşizme şemsiye araniyor

CHP-AP SEÇİM HÜKÜMETİ

Mengenenin bir kanadını Türkiye kapitalizminin geri, çarpık yapısı oluşturuyor.

Mengenenin öteki kanadının üzerinde ise bu yapının emperyalist-kapitalist sisteme, ekonomik, politik ve askeri işbirliği bağlarıyla kurulan teslimiyetin adı yazıyor.

Mengene bir bütün. Kanatlardan birini ötekiden soyutlamanın olanağı yok, bilimsel dayanağı yok.

Mengenin arasında Türkiye'nin emekçi halkı, demokratik hak ve özgürlükler, Türkiye'nin bağımlılıktan, sömürden kurtulma insanca yaşama arzusu yer alıyor.

Ve mengenin kanatları, faşist ideolojinin, faşist terörün çubuğuyla sıkıştırılmağa çabalıyor.

İran'daki mengenin bozulmaya yüz tutması, hiç değilse kontrolünün güçleşmesi, Türkiye'deki mengene üzerinde etkisini duyuruyor.

Türkiye burjuvazisi, burjuva demokratik hak ve özgürlüklere bile tahammülü zıtlığını pek kanlı ve azgın biçimde sergiliyor. Parlatır demokratik kurallarla oluşan resmi iktidar odağına karşı, terörü bir sistem ve bilinc çerçevesinde sürdüren ve bugünkü boyutlarına ulaştıran gizli bir iktidar odağını çıkarıyor.

Uluslararası ilişkileri pek malum olan Metin Toker'in deyimiyle, CHP'nin "başandaki son yandaşı" Abdi İpecki'nin son derece anlamlı bir kurguyla katledilmesi, faşist terörün sahne planının ne denli geniş tutulduğunu bir kez daha kanıtladı. Mevcut hükümetin şu veya bu yolla ama mutlaka iş bağmadan gitmesi ve yerine "geniş tabanlı" bir hükümet kurulması yanlısı Metin Toker'in Abdi İpecki'nin öldürülmesinden iki hafta kadar önce Hürriyet'teki köşesinde kendisi hakkında "son yandaşı" deyimini kullanması gündaki bakla değilse düşündürücü...

Abdi İpecki, CHP'nin başandaki "son yandaşı" mı idi?

Hayır.

Ana belli bir yaygınlığı olan liberal kanadın ciddi ve sözüne kulak verilir temsilcisiydi, hatta kendisine sosyal demokrasinin yarı resmi sözcüsü demek bile mümkündü...

Abdi İpecki'nin öldürülmesiyle yaratılacağı hesaplanan çok'un en kısa zamanda faşist politik avantajlara dönüştürülmeğe çalışıldığı görülüyor. Ancak burada faşist terör tezgahlarının görmezliğe getirmeğe çalıştıkları bir nokta var: Abdi İpecki acaba hangi "karşıt görüşlü iki grup" ya da "silahlı sağ ile silahlı sol" arasında çıkan çatışmada öldürülmüştür? Bu iğreti yalan ve şaşkırtma mekanizmasının, sokaktaki adanın zihninde hasar görmesine ve cinayetin üzerine "faşist" damgasını basmasına yetmesine rağmen cinayet işlenmiştir.

Biraz pahalı olmuştur ama "karşıt görüşlü gruplar" palavrasının iflas ettiği görülmüş, Türkiye'yi demir bir pençeye itelemeğe çabalayanlar.

Türkiye'nin çoğu yerinde mahallelerde, sokaklarda dolatırılan, evlerin kapısından atılan "Ölkümüze yan bakanın mezarını kazacağız, ya tam susturacağız, ya kan kusturacağız" bildirileri karılı bir pusula halinde faşist partinin, iç ve dış desteklerinin yüzüne okunacak iddianın haline gelmiştir.

Terör, cinayet zincirinin bu son halkasının CHP'nin "son yandaşı"nın boynuna geçirilmesi, bir yandan çılgınlığın ucuca bucağına vurgularken, beri yanda bir korku ve panik dehşetini de yalmasıdır.

Düne kadar "ülküçü" gençlere met hilyeler düzen, beslemeleri ve silahlanmalar için iş adamlarıyla "ülküçüler" arasında aracılık yapan, faşist partinin içte ve dışta organizasyonlarına katkı sağlayan "yazar"ların, birdenbire devleti hatırlamaları panigeli ele veriyor. Ve bunlar, son iki-üç haftadır "silahlı sağ maceracılar" da karşı oluvarmışlardır!

AP ve MHP İdare Kurulları bildirilerinin bulunduğu nokta "erken seçim

hükümeti" dir.

Salı günü yayınlanan AP Genel İdare Kurulu bildirisi, MHP'ye ve MSP'ye yani 3'ncü MC'ye kapıları kapandığı şeklinde yorumlandı. Bu bir bakıma doğru olmakla birlikte eksik bir değerlendirmedir. Doğrudur, gerçekten şu dönemde AP 3'ncü MC inşasını istememektedir. Genel İdare Kurulu toplantısında Demirel'e ister istemez "CHP-AP koalisyonu" yolu gösterilmiştir. Demirel, bu formüle karşı olduğunu kamuoyuna açıkladığını ve bu konuda isteksizliğiyle anşaje olduğunu söylemiştir. O zaman kendisine "CHP-AP seçim hükümeti" formülü söylenmiştir ve bu nüans Demirel'e parlak görünmüştür...

CHP-AP seçim hükümeti, büyük sermaye açısından her yönden şirli bir değektir.

Niçin? Bu formülün CHP'ye uzatılmasın, AP'nin "ülkenin ve milletin bölünmezliği" yolunda ne denli "fedakar" olduğunu gösterecektir!

Bu oldu kamuoyu oluşturulması için avantajları toplanacaktır. Faşist partinin yedekte semirtilmesi daha da bir güvenceye kavuşacaktır. Tarafsız bir başbakan başkanlığındaki bu hükümet, CHP'yi destekleyen kitlelerin umutsuzluğunu derinleştirerek, bu arada sola indirilecek darbelerle doğacak boşlukta kitleleri boşluğa itecektir. Bu arada bir ufaklık hesap daha vardır: CHP-AP ortaklığına tepki duyacak CHP içindeki bir grubun kopması var sayımıyla CHP içinde öteden beri girilen operasyonda bir adım daha alınması sağlanacaktır...

Bu yöndeki hesaplar ana hatlarıyla budur.

Hesabın tersi de vardır ve hesabın düz yanından çok bu yanı düşünülür. İşin bu yanı da şöyledir:

Ecevit, "CHP-AP seçim hükümeti" formülünü itecektir. Nitekim itmiştir. CHP, bu formülü itmekle, "barış ve huzuru sağlayacak" iki büyük parti yakınlaşmasını istemediğini resmen tescil etmiş olacaktır. Yani CHP, AP'nin gösterdiği "fedakarlığı" gösteremeyecektir. Bu CHP, bu tutumuyla anarşik olayların devamına engel olamayacak, düpedüz huzursuzlukta yana olduğunu göstermiş olacaktır.

Sonra ne olacaktır?

Madem ki CHP, AP'nin uzattığı yumuşak eli itmiştir, siyasal ortamın daha gerilmesine razı olacaktır. AP, huzur ve barışı sağlamak için ortamı germekte hak sahibi olacaktır.

Yani?

Bütçe yasaının Millet Meclisinde görüşülmeceği arasında, yasa engellenince. Birçok maddeden oluşan bütçe yasaı için yüzlerce değişikliği önermesi verilecek, yoklama ve diğer engelleme yollarıyla Türkiye'nin bütçesi kalmayacaktır. Bugüne kadar denenmemiş bir yöntem devreye sokulacaktır. Bunun yaratacağı darboğazlarda ise "geniş tabanlı" denizler başlayacaktır...

Bütün bu hengame, faşist terörün kökleri, kaynakları ve uygulayıcı güçleri üzerindeki sisler yoğunlaştırılacak, yorgan kalınlaştırılacaktır.

Emperyalist, büyük sermaye güçlerinin hesapları budur.

Guadeloupe 4'lüsünün Türkiye'ye "İvedi yardım fonu"ndan hiç de "İvedi" kararlar çıkmaması ve Türkiye'nin en geç Mayıs ayına kadar "dayanabilirliğini" ölçülmemesi ve bu konuda kendilerine işbirlikçileri tarafından raporlar verilmesi boşuna değildir.

Ve bu arada Mobil şirketinin Çukurova elektrik şirketine fuel-oil vermekten vazgeçme kararını diğer alanlardaki kısıtlamaların izlemesi beklenmektedir.

Büyük sermaye ve dayandığı güçler mengeneyle daraltmaya hız vermektedirler. Şimdi gündemde "CHP-AP seçim hükümeti" şemsiyesi ve onun altında faşizmin yeni mevziler kazanması hesabı vardır.

Ancak hiç bir güç emekçi halkın gücünden daha büyük, hiç bir hesap, kitlelerin demokratik özlendirmelerinden, temel hak ve özgürlüklere olan bağlılıklarından daha güçlü değildir...

Basın 'Demokratikleşme'

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ TARAFINDAN HAZIRLANAN "DEMOKRATİKLEŞME İÇİN PLAN: 1978-1982" GEÇTİĞİ MİZ HAFTA BASIN MENSUPLARINA TANITILDI. YÜRÜYÜŞ, BİR DİZİ GAZETECİ VE YAZARIN, DEMOKRATİKLEŞME İÇİN PLAN'I HAZIRLANIŞ AMACINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNE BAŞVURDU.

Emin Çölaşan

"BU GİRİŞİM KUTLANMAYA VE ÖVGÜYE DEĞER BİR DAVRANIŞTIR"

Türkiye İşçi Partisi tarafından hazırlanan "Demokratikleşme İçin Plan" adlı yapıtı, elime çok yeni geçmiş olması nedeniyle henüz ayrıntılı bir biçimde inceleyemedim. 759 sayfadır, 370 tablodan ve çeşitli eklerden oluşan bu belgenin incelenmesi ve üzerinde tartışma yapılabilmesi için yeterince zamana gereksinime olduğu açıktır.

Yine de Türkiye İşçi Partisi'nin bu girişimini içtenlikle kutluyorum. Türkiye'nin sorunlarına farklı bir bakış açısıyla yaklaşmak, bu sorunları ve nedenlerini makro ve sektörler düzeyinde irdelemek ve öneriler getirmek kutlanmaya ve övgüye değer bir davranıştır.

Yapıtın kapsamı ve niteliği konusunda kuşkusuz eleştiriler olacaktır. Ancak unutmamak gerekir ki bu tür bir çalışma Türkiye'de ilk kez yapılmıştır ve temel işlevlerinden biri, bundan sonra yapılması gerekenlere öncülük etmesi ve yol göstermesi olacaktır.

Sayın Behice Boran'ın "Demokratikleşme İçin Plan"ı basın mensuplarına tanıtırken söylediği gibi "Türkiye İşçi Partisi iktidarda değildir. İktidara henüz aday da değildir. Ama yine de bu yapıtı hazırlamıştır."

Bu yapıt Türkiye İşçi Partisi'nin ülke sorunlarını ciddiye aldığını ve bu konuda çalışacak bir uzmanlar kadrosuna sahip olduğunu kanıtlamaktadır. Planın kapsamı ve niteliği daha sonra ayrıca tartışılır ve eleştirisi yapılır...

Böyle bir çalışmayı başlatmak bile övgüye değer bir davranıştır. "İlk izlenim olarak" çalışmada payı olanları kutlarım.

Yalem Doğan

"BÖYLE BİR ÇALIŞMA İLK KEZ GERÇEKLEŞTİRİLMEKTEDİR"

Türkiye İşçi Partisi tarafından hazırlanan "Demokratikleşme İçin Plan" sayırım birkaç açıdan önem taşıyor.

Bu önemin başında kuşkusuz iktidar olmayan ve Sayın Behice Boran'ın deyişiyle "İktidara henüz namzet olmayan" bir siyasal partinin böyle bir çalışma yapmış olmasıdır. Böyle bir çalışma bir siyasal parti tarafından ilk kez gerçekleştirilmektedir. Bilindiği kadarıyla, eğer yanlışlıyorsam, dünyada da ilk örneği oluşturulmaktadır kendi konusunda. Bu açıdan yapıtın kendisi başlı başına bir önem taşımaktadır. Dünyadaki uygulamalar bir yana, Türkiye'ye bakıldığında ve de Türkiye'deki muhalefetin sefaletine bakıldığında bilimsel bir çalışmanın ağırlığı toplumda kendini daha da duyurmaktadır. Toplumdaki etkileri dışında muhalefetin nasıl olması gerektiği konusunda bir örnek vermektedir TİP.

Bu örnek muhalefet gezveliklerine son verir bir nitelik taşırsa günümüzün parlamento muhalefeti bundan yararlı sonuçlar çıkarabilecektir. Ancak işin bir, de iktidar yönü vardır.

CHP Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı ile kendi ilkelerini ilk kez topluma önerme fırsatını bulmuştur. Ne yazık ki, CHP'nin bir yıllık iktidar uygulaması bundan iki yıl önce ortaya konulan ve yeniden belirlenen "demokratik sol" ilkelerle taban tabana çelişmektedir. Dördüncü plan bu ilkelerin bir anlamda uygulanmadığı dışında, yani kağıt üstünde belli bir ölçüde giderilmesinin aracı olarak görülebilir. Ancak resmi planla verilen çözümler ile Türkiye İşçi Partisi'nin verdiği çözümler arasında fark ortadadır.

Türkiye İşçi Partisi 'herşeyden önce demokratikleşme' demek ve bunun gerçekleşmesi için ekonomik öneriler getirmektedir. İktidarın bu çalışmadan ders alacağı nokta da, kanımca bu çözümlerlerdir. İktidar partisi tarafından sürekli olarak vurgulanan "taze para" olayıdır. CHP'ye göresanki dış kredi bulursa Türkiye'deki ekonomik kilitlenme sona erecek ve sorunlar ardarda çözümlenebilecektir. Bu büyük bir aldatmacadır. Aldatmacanın kendisi, demokratikleşme planında kanıtlanmıştır. Özellikle bankalar sistemi ile ve de dış ticaretin devletleştirilmesiyle, toprak reformunun kitlelere ulaştırılmasıyla önemli bir finansman ve üretimde verimlilik artışı yaratılabilecektir. Birkaç temel karar, elbette halk yığınları doğrultusunda alınabilecek birkaç karar, darboğazları nasıl birdenbire çözüme ulaştırıldığı göstermesi bakımından son derece ilginçtir. Türkiye İşçi Partisi yaptığı çalışmayla bunu üs-

telik hesaplama, kitapla ortaya koymaktadır.

Umarım gerek iktidar, gerek muhalefet bu çalışmaya ciddiyetle eğilir ve çözümlerin kaynaklarını Sam Amca'dan aramaktan vazgeçer.

Daha ayrıntılı değerlendirme için tüm yapıtın derinden incelenmesi gerekir. Bunlar ilk izlenimlerdir.

Teoman Erel

"TİP TUTARLI VE CİDDİ BİR ADIM ATMIŞTIR"

Bir siyasal partinin muhalefetteyken ve hem de ilk seçimde iktidar iddiası taşımazken böyle iddialı ve geniş kapsamlı bir çalışma yapması ülkemiz için önemli bir yeniliktir.

Türkiye, kısır polemiklerden ve laf kalabalığından somut sorunların tartışıldığı bir döneme geçmek ve geçerli çözümleri bulmak zorundadır. Kamuoyumuzda kendisine karşı çıkanlarda da sempati besleyenlerde de ciddi bir izlenim yaratmış olan Türkiye İşçi Partisi, tutarlı ve ciddi bir adım atmıştır. Demokratikleşme için, beş yıllık planın ciddi şekilde değerlendirilmesinin ve tartışılmasının ülkemiz için yararlı olacağını düşünüyorum.

Yılmaz Gümüşbaş

"EMEKÇİ KİTLELERİN SEFERBER EDİLMESİNE YÖNELİK BU GİRİŞİMİ KUTLARIM"

Yakın gelecekte iktidar şansı olmadığını kendilerinin de büyük bir dürüstlük ve gerçekçilikle kabul ettiği TİP'in hazırladığı "Demokratikleşme İçin Plan" yapıtı, herşeyden önce nicel boyutlarının ötesinde etkinliği olan bu ciddi sosyalist partimizin, yurt ve dünya sorunlarıyla ne denli yakından ilgili olduğunu gösteren bir belgedir.

Yapıtın "Sunuş" bölümünde vurgulanan "İşçi sınıfının ve emekçi kitlelerin her gün daha ileri hedefler için mücadeleye hazırlanıp seferber edilmesi görevi" ni üstlenmiş ve karınca karınca bu amaçla birşeyler yapmaya çalışan bir örgüt temsilcisi ve gazeteci olarak Türkiye İşçi Partisi'ni ve bu yapıtın hazırlanmasında görev alanları kutlarım.

İşçi sınıfına ve emekçi kitlelere sadece sloganlarla ulaşılabileceğini, onlara bilinç götürülebileceğini sananlar bu Plan'a bir göz atarlarsa, bilmem yanlışlarını anlayacaklar mıdır?

Yapıtın son bölümünde yer alan "Çağrı"ya da aynen katılıyorum.

Uluç Gürkan

"BU PLAN, SÜREKLİ OLARAK YENİLENİP GENİŞ KİTLELERİN DİKKATİNE SUNULMASI GEREKİR"

Türkiye İşçi Partisi'nce gerçekleştirilen plan çalışması, demokrasi mücadelesinin maddi ekonomik temellerini ortaya koyuyor. Bu yönüyle, özellikle önem taşıyor ve sürekli olarak yenilenip geniş kitlelerin dikkatine sunulması gerekiyor.

"Demokratikleşme İçin Plan" çalışmasında, kamu kesiminin ekonominin yönetiminde etkinliğinin "kamu yararına" artırılması, kullanılacak araçların başında geliyor. Böylece, tekellerin gücünün sınırlandırılması ve giderek tasfiyesi öngörülmüştür.

Gerçekten, kapitalist yapıları koruyarak kalkınmaya çalışmak, demokratik hak ve özgürlüklerin askıya alınması da beraberinde getirecek bir olgudur.

Plan çalışması, ekonominin yönetiminde kamu kesiminin etkinliğinin artırılması için bir dizi devletleştirmelere yer veriyor. Burada, bankaların devletleştirilmesi çarpıcı sonuçlar veriyor. Beş büyük bankanın devletleştirilmesiyle, kredi ve mevduat politikası üzerinde yüzde yüze yakın bir kontrol olanağı sağlanacağı ortaya koyuluyor. Buysa, kaynak yetersizlikleri nedeniyle kalkınma hızından ne ölçüde fedakarlık edileceğinin tartışıldığı Türkiye'de, kalkınmanın kaynak yetersizliği nedeniyle değil, kaynakların kötü kullanımı ve dağıtımı nedeniyle engellendiğini ortaya koyuyor. Ayrıca, kamunun etkinliğini mutlaka "kamu yararına" yöneltilmesi gerekliliği de vurgulanıyor.

Bugün Türkiye'de banka sistemindeki 44 kuruluşun 19'unun yönetiminde kamu söz sahibidir. Bu bankalar, 1977 yılı sonu itibarıyla mevduatın yüzde 64'ünü toplamışlar ve kredilerin yüzde 82'sini dağıtmışlardır. Kredi dağıtımının yüzde 82'sini kendi tayin ettiği kişilerin kararıyla yapma durumundaki Ecevit Hükümeti'nin demokrasi yönündeki seçimi üzerinde ayrıca durmak gerekiyor.

TİP'in plan çalışmasının sürekli yenilenerek canlı tutulması denilirdi. Burada, "üretim planı" tekniğine ilişkin bir konuya dikkat etmek gerekiyor. Demokrasinin geliştirilmesine yönelik amaçlara ulaşmak için, şu kadar lira tüketim, şu kadar lira yatırım, şu kadar milli gelir gibi genel plandaki milli muhasebe rakamları aşılmalıdır. Ülke çapında bir fiziki planlama anlayışına yönelinmelidir. Ne kadar demir, çelik, bakır, petrol, elektrik enerjisi var? Ne kadar ve ne vasıfta işgüç, döviz var? Bunları, motor, makina, kimya gibi temel sanayi kurmak için nasıl değerlendirmek gerekiyor? Parayla ifade edilen global rakamlarla yetinmeyip bu olguların üzerinde durulmalıdır.

ne için Plan'ı tartışıyor

Müşerref Hekimoğlu

"BU YAPIT
DEMOKRASİ SAVAŞININ
GERÇEK ÖNCÜLERİ TARAFINDAN
BENİMSENECEKTİR"

"Demokratikleşme İçin Plan" adlı yapıtı ayrıntılarıyla incelemedim henüz. Ama bu çalışmayı çok olumlu buluyorum. Türkiye İşçi Partisi emekçilerin nasıl kalkınacağını belgelemek istiyor, yöntemleri belirliyor. Siyasal yaşamımızda olumlu bir aşamadır bu. Yakın bir gelecek için, yani henüz iktidar adayı olmayan bir parti demokratikleşmenin planını sunuyor. Gerçek demokrasiye ulaşmak için gerçek yol, bir başka deyişle kısır döngüden çıkış yolu sapta- nıyor.

Ancak bu belgenin emekçiler arasında da tartışılması zorunlu var. Böyle bir yapıt demokratik savaşın gerçek öncüleri tarafından benimsendiği ölçüde değerlendirilecek ve amacına ulaşacak."

Ahmet Kahraman

"DEMOKRATİKLEŞME İÇİN
PLAN GERÇEKÇİDİR,
SLOGANCI DEĞİLDİR"

Türkiye İşçi Partisi'nin hazırladığı "Demokratikleşme İçin Plan" sosyalist planlama değildir. "Demokratikleşme İçin Plan"ın sosyalist planlama olmadığını Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Sayın Behice Boran da söylemektedir. Ancak "Demokratikleşme İçin Plan"da bugünkü egemen düzende de muslukları istendiğinde ülke ve emekçi katmanla yararına akıtılabileceği anlatılmaktadır.

Geçmişte parlamentodaki çalışmalarıyla, daha sonra ve günümüzde sosyalist gerçekçilik açısından demokratikleşme için verdiği savaşıyla yadsınmaz katkılarla bulunan Türkiye İşçi Partisi "Demokratikleşme İçin Plan"la da yeni boyutlanmalara yol açma çabasındadır. Türkiye İşçi Partisi, geçmişin güç koşullarında Türkiye'nin gerçekleriyle bağdaşık, ayağı yere basan politikasıyla saygınlık kazanmıştı. Türkiye'nin egemen pratiği açısından değerlendirildiğinde "Demokratikleşme İçin Plan" gerçekçidir, sloganca değildir. Bugünkü koşullar içinde nelerin gerçekleştirilebileceği sergilenmektedir.

"Demokratikleşme İçin Plan" bir yönüyle uluslararası tekeli kapitalizmin, bir başka deyişle emperyalizmin oyunlarını sergilemektedir. "Geri bıraktırma ve sömürme" oyunlarını ortaya dökmektedir. Plan'ın önemli özelliklerinden biri de, Türkiye'nin varolan kaynaklarını rakamlarla, bilimsel verilerle anlatırken, geçmişte ülke kapılarının emperyalizme

açılmasına karşın Türkiye'nin bugün kendi gücüyle kendi olanaklarıyla kurtulabileceğini, yine resmi rakamlar ve bilimsel olgularla anlatmaktadır. "Demokratikleşme İçin Plan"da egemen koşullarda bile iç ve dış sömürü çarklarının kırılarak demokratikleşme sürecine girilebileceği vurgulanmaktadır.

Bu arada, sosyalist düzen öncesinde hazırlık ve çalışmaların kaçınılmaz olduğu, bu çalışmalar ve hazırlıkların tamamlanması halinde sosyalizmin başarıya ulaşabileceği Plan'da ana konu olarak anlatılmaktadır.

M.Tali Öngören

"BU BELGE,
DEMOKRATİKLEŞME
YOLUNU AÇMAKTADIR"

Konunun uzmanları, özellikle ekonomistler bu "plan" üzerinde elbette çok yeterli görüşler ileriye sürmektedir. Ama ben "İktidara şu anda aday olmayan bir partinin" böyle bir plan hazırlamasının çok yerinde bir davranış olduğunu belirterek izlenimlerimi sıralamaya başlamak isterim. Çünkü biz ülkemizde iktidara aday olan, iktidara gelmek için uğraşan, hatta iktidara geleceğine kuvvetle inanan nice partiler görmüşüzdür. Ama bu partilerin iktidara geldikleri zaman ne denli hazırlıksız oldukları, ne denli "görüşsüz" oldukları ve ne denli boş oldukları hemen acı bir gerçek biçiminde karşımıza çıkmıştır. Bunun en belirgin örneklerini günümüzde de görüyoruz. Henüz iktidara aday olmayan bir partinin böyle bir planı hazırlamaya kalkmasını önce bu bakımdan kıvançla karşılamak gerekir. Üstelik böyle bir plan iktidardakilere yol da gösterebilir. Elbette onlar Türkiye'nin sorunlarının temelinde yatan gerçek ekonomik nedenleri görmek istiyorlarsa ve "İşçi ve emekçilerin resmi plana karşı taleplerini" anlamak isterlerse...

"Plan"da radyo ve televizyonun da sorunlarına ekonomik açılarından yaklaşılmaması bir başka sevindirici nokta. Bence en büyük eksiklik kültür sorunlarına yer verilmemesi. Fakat bu alanda da çalışmaların yapıldığını ve ayrıca yayınlanacağını öğrendim.

Demokratikleşme yolunu açan, kaynağını ekonomik koşullardan alan ve işçi ve emekçilerin hakkını belirten bu belgeyi, ilk bakışta, saygı ile karşılamak olanaksız.

Önder Şenyapılı

"BU YAPIT
PLANLI KALKINMA
ÇABALARINA
YENİ TARTIŞMA BOYUTLARI
KAZANDIRACAKTIR"

Türkiye İşçi Partisi'nin resmi kalkınma planına bir "karşıt-plan" hazırlaması

olması, içine düştüğü ekonomik bunalımdan çıkmak için Batıların parasal yardımlarına aşırı ölçüde bel bağlamış bir beş-yıllık planı yürürlüğe koymuş, ama gerçekleşmesi için öngörülen dış yardımları alması olasılığının pek zayıf olduğunu artık bilincine varmış Türkiye'de, "planlı kalkınma" çabalarına yeni tartışma boyutları kazandıracak olumlu bir girişimdir.

Hele şu sıralarda, meclislerin onayından geçerek yürürlüğe girmiş DBYKP'ye karşın "Türkiye'yi kurtarma planı" hazırlanması için çabalar gösterildiği, dış yardımın alınabilmesi için uluslararası finansman örgütlerinin yürürlükteki DBYKP'nin tümünden değiştirilmesi koşulunu öngördüklerinin bulunduğu şu sıralarda, benimsenmiş "sistemden" bağımsız, ayrımlı bir dünya görüşüyle hazırlanmış bir kalkınma planı, sanıyorum, kalkınabilme savaşını veren Türkiye için önemli ve anlamlı bir katkı sayılmak gerekir.

Türkiye İşçi Partisi'nin bu çalışması, kısır siyasal gelişmeler içerisinde görülen ve kapsamsız tartışmalardan kendilerini kurtaramayan öteki siyasal partilerimizin ülkenin ve ulusun sorunlarını çözüme yolunda gerçek anlamda "siyaset yapma"nın ne demek olduğunu anımsatabilirse, bu uyarı Türkiye için ayrı bir kazanç olacaktır."

Çoğulcu demokratik düzen, ayrımlı dünya görüşlerinin, ayrımlı düşüncelerin özgürce savunulmasına olanak tanıyan bir düzen ise, Türkiye İşçi Partisi'nin planı bu düzenin nasıl değerlendirilmesi gerektiğine somut bir örnek olarak değerlendirilmelidir.

Ben-sen kavgasıyla, o gitsin ben iktidara geleyim savlarıyla ülkeyi esenliğe çıkarmanın olanaklı olmadığı gözlemlenelmştir. Ve bugün de gözlemlenmektedir. Siyasal partiler ülke sorunlarını nasıl çözeceklerini, çözümün yollarının ne olduğunu göstermek, kamuoyuna açıklamak zorundadırlar, ama bugüne değin bu yolda çaba gösterdiklerine ya hiç, ya da pek az tanık olunmuştur.

Türkiye İşçi Partisi bu açıdan, Türkiye'de yeni bir çıkışın açılmasına da "Demokratikleşme İçin Plan" başlıklı çalışmasıyla, umarım öncülük etmiş olsun.

İlhami Soysal

"BU PLAN DİĞER PARTİLERİN
HAVANDA NASIL
SU DÖVDÜKLERİNİ
GÖSTERİYOR"

"Demokratikleşme İçin Plan, 1978-1982", çok arzu edilirdi ki, devletin ilk planlı kalkınma çabaları sırasında bir değil, birçok parti tarafından hazırlanmış olmalıydı. 1962'lerden 1979'lara kadar Türkiye İşçi Partisi'nin bu yoldaki çabaları dışında bir çaba görmemek, öteki partilerin özellikle de iktidarı aday partilerin nasıl havanda su dövdüklerinin şaşmaz bir ölçüsüdür. Türkiye İşçi Partisi'nin "Demokratikleşme İçin Plan"ı hazırlayan kadrolarını yürekten kutlamak isterim.

Demokratikleşme için Plan basına tanıtıldı

Türkiye İşçi Partisi tarafından hazırlanan "Demokratikleşme İçin Plan, 1978-1982" Ankara'da ve İstanbul'da düzenlenen toplantılarla basına tanıtıldı.

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, Genel Sekreter Nihat Sargın ve diğer parti yöneticilerince Ankara'da verilen yemeğe Türkiye İşçi Partisi'nin davetlisi olan yazarlar, gazete ve ajans temsilcileri, basın ateşeleri katıldılar.

Planın basın mensuplarına dağıtılmasının ardından Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, kısa bir konuşma ile, planın hazırlanış amacını ve planın ortaya çıkarmış olduğu bilimsel gerçekleri özetledi. Behice Boran işçi sınıfının emekçi kitlelerinin mücadelesinin günümüzde ulaştığı boyutlarda ve bugünkü somut, verili koşullarda henüz iktidarı aday durumunda olmayan bir partinin, böyle bir planı hazırlamasının zarif karşılanabileceğini belirtti. Bu planın burjuvazinin hazırladığı resmi plana salt karşıt bir plan olmadığını, aynı zamanda işçi ve emekçilerin resmi plana karşı taleplerini de ifade ettiğini söyledi.

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, "Demokratikleşme İçin Plan" ile artık demokrasi ve demokratikleşme konusundaki yapılmalarda olan tartışmaların çok daha somut bir temele oturacağını, anti-demokratik eğilim ve uygulamaların kaynağını olan tekelci, büyük sermayenin niyet ve hesaplarının çok daha somut bir biçimde ortaya çıkacağını anlattı.

Behice Boran "Demokratikleşme İçin Plan"ın bir yandan kalkınma hızının dönem boyunca yüzde 10.35 gibi bir oranda gerçekleşebileceğini, bir yandan da işçilerin, emekçilerin yaşam düzeylerinin artırılmasına ilişkin bir çok hedefin gerçekleştirilebileceğini kanıtlandığını belirtti. Planda yer alan "beslenme kalıbı" örneğini vererek, beslenme alanında işçilerin emekçilerin son derece zorunlu gereksinimlerinin gerçekleştirilebileceğini kanıtlandığını vurguladı.

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Boran finansman kaynaklarının da Plan'da gerçekçi bir biçimde ele alındığını belirterek şunları söyledi: "Plan çalışmasında kalkınma hayali değil, gerçekçi finansman kaynaklarına dayanmaktadır. Örneğin beş büyük bankanın devletleştirilmesi ile kredi ve mevduatların tamamına yakın kamu denetimine alma bilecektir."

Demokrasi mücadelesinde işçi sınıfının yolu

Demokratikleşme için Plan'da kalkınma hedefleri

"Demokratikleşme İçin Plan, 1978-1982" çalışması, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin eylem programının hedeflerini belirlemektedir. Ayrıca "çok önemli bir kazanım olarak, öngörülen bu hedeflerin, ekonomik bakımdan geçerliliği ve sonuçları bakımından tutarlılığı"na da doğrulanmış bulunmaktadır." (1)

Çalışmanın sunuş bölümünde belirtildiği gibi, "Demokratikleşme İçin Plan, 1978-1982'nin Türkiye'nin ekonomik gelişmesi için öngördüğü hedefler, burjuva ideologlarının çeşitli gerekçelerle haklı göstermeye çalıştığı, düşük kalkınma hızlarının işçi ve emekçi kitlelerin "kemerleri sıkmasıyla" sağlanabileceği iddianın kesin olarak çürütülmektedir. "Demokratikleşme İçin Plan 1978-1982" ıgırlıklı, tekelsiz büyük sermayenin ekonomik gücünün kırılmasıyla, hem işçi ve emekçi kitlelerin yaşam düzeylerinin yükseltilebileceğini, hem de daha yüksek kalkınma hızlarına erişilebileceğini kanıtlamaktadır." (2)

KİŞİ BAŞINA ÜRETİM BİRBUÇUK KAT ARTACAK

1977'de 1,2 trilyon lira olan toplam üretimin 1982'de 2 trilyon liraya çıkarılması öngörülmüştür. Saptanan yıllık 30,4'ü üretim hızı yüzde 11,12'dir. Kişi başına sanayi üretiminin yılda ortalama yüzde 11,35'lik bir hızla artması öngörülmüştür.

Sanayi üretimindeki bu artış temel ara malları ve yatırım malları kesimlerinde yüzde 15,47 olarak hesaplanmıştır. Bunun anlamı şudur: Temel ara mallar ve yatırım malları üreten kesimlerin üretimi beş yılda iki katına çıkacaktır.

Kişi başına demir cevheri üretimi, yüzde 24,87 oranında yıllık artışla beş yıl sonunda üç katına ulaşacaktır. Benzer bir artış kimyasal gübre üretiminde olacaktır. Ortalama yüzde 25,39 oranındaki bir artışta kimyasal gübre üretimi beş yıl sonunda üç kat artacaktır. Demir-Çelik üretiminde % 21,84, kömür üretiminde % 21,34, Elektrik üretiminde % 13,76, Elektrikli makineler üretiminde % 24,07 yıllık kişi başına ortalama artış beklenmektedir.

Öte yandan, yıllardır savsaklanan demiryolu taşımacılığı ise yılda ortalama % 34,17 oranında bir artış gösterecektir.

ÜRETİMİN YAPISI DEĞİŞİYOR

Üretimin artmasının, verimlilikte bir artışla da birlikte getirilmesi, üretim yapısında değişiklik olmasını gerektirir. Daha açık bir deyişle üretimin yapısında sanayi lehine bir değişim zorunludur. Öngörülen önlemler sonucunda, 1977 yılında toplam üretimin yüzde 46'sını oluşturan sanayi kesimi (madencilik, imalat sanayi, enerji ve inşaatın oluşuyor) 1982 yılında toplam üretimin yüzde 53'ünü oluşturmaktadır.

Beş yıllık dönemde üretim içinde sanayinin payı yüzde 46,19'dan yüzde 53,01'e çıkarılırken, tarım kesiminin payı da yüzde 21,94'den yüzde 17,67'ye inmektedir. Hizmetler kesiminin payının ise, yüzde 31,88'den yüzde 29,32'ye indirilmediği öngörülmektedir. Hizmetler kesiminin payının düşürülmesi hizmetlerin kullanılacağı anlamına gelmez. Sanayi gelişmemiş ülkelerde hizmet kesiminin payının yüksekliği hizmetlerin yeterli üretildiğini değil, sağlıklı bir gelişmeyi gösterir.

Bu yapıyı oluşturmak için, dönem boyunca tarım üretimi yılda ortalama yüzde 6,41 oranında artarken, sanayi üretimi yılda ortalama yüzde 14,22'lik bir hızla artacaktır. Tüketim malları üretiminin, yıllık ortalama yüzde 8,89 oranında artması planlanırken, tüketim ara malları üretimi artış hızı yüzde 10,41 olarak saptanmıştır. Temel aramaları üretiminin yüzde 17,87, yatırım malları üretiminin yüzde 19,20'lik bir hızla artması hedef alınmıştır. Üretken olmayan (tarım ve sanayi dışı) kesimin 1977 yılında toplam üretim içindeki payı yüzde 31,88 iken, bu oran beş yıllık süre sonunda yüzde 29,32'ye indirilmektedir. Payı daha da hızla düşürülen ana sektör tarım olmaktadır. Tarımsal üretimin toplam üretim içindeki payı yüzde 21,94 den yüzde 17,67'ye düşürülecektir. Payın bu kadar yüksek oranlarda düşmesi yanında, tarımsal üretimin yıllık büyüme hızı gene de ilk bakışta yadırganabilecek kadar yüksek düzeyde ortaya çıkmaktadır.

Tarımsal üretimin büyüme hızının yüzde 6,41 olarak belirlenmiş olması, yalnız başına ele alınmamalıdır. Tarımsal üretimin yapısında gerçekleştirilmesi düşünülen değişiklikler, bu düzeyde bir artışa doğuracak niteliktedir. İmalat sanayii, toplam sanayi içinde hem başlangıçta, hem de son yıllarda yaklaşık olarak aynı paya sahiptir. Buna karşılık, imalat sanayinin iç yapısı, beş yıl gibi kısa bir süre içinde, hemen hemen tümüyle tersine dönmektedir. 1977 yılında tüketim aramaları olarak adlandırılan sektörlerin üretimi, imalat sanayii içinde yüzde 28,74'lik bir payla en başta gelmekteydi. 1982 yılında ise en büyük pay yüzde 31,05 ile temel aramalar olarak adlandırılan ürünleri üreten sektörler geçmektedir.

Toplam üretimin artışı için seçilen yıllık hız, daha önce de belirtildiği gibi, yüzde 11,12 olarak saptanmıştır. Bunun içinde başlıca üç kesimin, yani tarımın, sanayinin ve hizmetlerin yıllık büyüme hızları belirli bir doğrultuda aralanmaktadır. Sırasıyla en yüksekten en düşüğe doğru, hızlar, sanayide yüzde 14,22, hizmetlerde yüzde 9,28 ve tarımda yüzde 6,41 olmaktadır.

Sanayi sektöründe en hızlı büyümesi öngörülen kesim, yıllık yüzde 22,08'lik bir hızla madencilik olmaktadır. Bunu, yüzde 18,14'lik bir hızla enerji kesimi izlemekte, daha sonra imalat sanayii yüzde 14,08 ile üçüncü sırada yer almaktadır. Sanayi sektörünün içinde en yavaş büyümesi öngörülen kesim, yüzde 12,62 ile inşaat sektörüdür.

Gayri Safi Yurt İçi Hasıla Birbuçuk kattan çok artıyor. Dönem başında 733 milyar lira olan gayri safi yurt içi hasıla, 1982 yılında 1,2 trilyon liraya ulaşacaktır. Bu da yılda ortalama yüzde 10,35'lik bir artış hızı demektir.

1,6 TRİLYON LİRA YATIRIM YAPILACAK

Beş yılda yapılacak toplam yatırımların tutarı 1 trilyon 479 milyar liradır. Toplam içinde makina yatırımları 776 milyar lira, bina inşaatı 396 milyar lira, bina dışı inşaat 308 milyar liradır. Bina inşaatının içinde 226 milyar lira işçi ve emekçilerin gittikçe fazla olan konut sorununu çözmek için ayrılmıştır. Yatırımların yüzde 77,4'ü kamu eli ile gerçekleştirilecektir. Bu oran bundan önceki planlı dönemlerin tam tersidir.

Kamu yatırımlarının yüzde 53,6'sına ulaşan bölümü 19 sektöre ayrılmıştır. Bu sektörlerde

kamu dışında yatırım yapılmasına izin verilmeyecektir. Bunların arasında taş ocaklığı dışında tümüden çıkarımı, ormancılık, şeker üretimi, tütün sanayii, kimyasal gübre üretimi, petrol antımı, çimento üretimi, kara ve demiryolu araçları yapımı, enerji sektörleri, hava ve demiryolu taşımacılığı, haberleşme ve kamu hizmetleri sektörleri bulunmaktadır.

Ayrıca varolan atıl kapasitenin kullanılması ile 400 milyar yatırıma eşdeğer üretim artışı sağlanacaktır.

İŞGÜCÜ KULLANIMI ARTACAK

1977 yılında 4 milyon 791 bin olan işgücü talebi 1982 yılında 6 milyon 986 bine ulaşacaktır. Bu, işgücü talebinin yılda yüzde 7,8 oranında artması demektir. Bu artış hızı yakın gelecekteki gelişmelerin çok üstündedir. Reel Ücretler Verimlilik Artışının da Ötesinde Yüksekliyor.

Tarım dışı kesimlerde ortalama yüzde 23'lük bir verimlilik artışı, buna karşın aynı süre içinde reel ücretlerde yüzde 33'lük bir artış hedef alınmıştır.

1982 yılı için planlanan beslenme kalıbının gerçekleştirilmesi ile, işçi ve emekçilerinin ideale yakın bir düzeyde beslenmesi sağlanacaktır.

İşçi ve emekçiler ücretlerinin üçte biri ile beslenme gereksinimlerini karşılayabileceklerdir.

Belirlenen beslenme kalıbına göre, tahıl kökenli ürünlerle dayalı bugünkü beslenme köklü bir biçimde değiştirilmektedir. Kişi başına tahıl tüketimi yüzde 30 düşürülmekte, şeker tüketiminde bugünkü düzey korunmaktadır. Tahıl dışı bitkisel besinlerde, yağlarda, etlerde ve et dışı hayvansal besinlerde kişi başına tüketim, sırasıyla yüzde 16,22, 13 ve 47 oranlarında artırılabilmektedir.

Kısaca özetlenmeye çalışılan bu ana hedefleri gerçekleştirmek için gerekli finansman kaynaklarını sağlayacak önlemler çalışmada belirlenmiştir. Ayrıca önerilen yapıyı gerçekleştirmek için gerekli devletleştirmeler yapılabilmektedir.

"Bu hedeflerin nasıl ve hangi iktidar eliyle gerçekleştirileceğini, bu hedefler için mücadeleye katılan işçi sınıfı, emekçi kitleler ve tüm demokratik güçler belirleyecektir. Daha açık bir deyişle, sözü edilen hedeflerin gerçekleştirilmesi için ve alınması, onlar için verilen mücadele sırasında oluşacak anımsal güçler dengesi, emperyalizmin ve tekelsiz büyüme sermayenin güçleri karşısında işçi sınıfının ve mütteliklerinin örgütlülüğü ve politik olgunluk düzeyi belirleyecektir. Plan da öngörülenleri, işçi ve emekçilerin ağır bastığı, işçi sınıfı partisinin ortak olarak katıldığı bir iktidar da gerçekleştirebilir; veya, burjuva bir iktidar, nemel koşturulan zorlaması ve işçi, emekçi kitlelerle diğer demokratik güçlerin birleşik mücadelesinin baskısıyla bu yönde önlemler almak zorunda kalabilir; planın öngördüğü işlerin bir bölümünü veya birkaçını yapabilir. Her iki halde de esas belirleyici öge anımsal politik güçler dengesi olacaktır." (3)

Böyle bir mücadele ile yapılacak hedefler. Demokratik mücadele içinde işçi ve emekçi kitleleri somut taleplerini oluşturmaktadır. "Demokratikleşme İçin Plan 1978-1982" böyle bir mücadelede kullanılacak somut bir araç olarak işçi ve emekçilerin kullanıma sunulmuştur.

- 1) Demokratikleşme İçin Plan 1978-1982
- 2) a.g.e. sunuş bölümü
- 3) a.g.e. sunuş bölümü

KÖY-KOOP:

İşçi kıyımının hesabı Genel Kurul'da sorulacak

Köy-Koop'da yapılan işçi kıyımı YÖRÜYÜŞ'ün daha önceki sayılarında ele alınmıştı. 21 işçinin işine son verilmesi ile gerçekleştirilen bu kıyımın gerekçeleri ve Köy-Koop yönetimine egemen olan ilirici maskeli gerici grubun tavrı eleştirilmişti.

Atılan işçilerin geri aldirılması yönündeki mücadele geçtiğimiz günlerde de sürdü. İşçiler toplu sözleşme görüşmelerinde, ilk madde olarak, atılan arkadaşlarının geri alınmasını öne sürdüler. Geçtiğimiz Cuma günü taraflar Bölge Çalışma Müdürlüğü'nde ilk toplantılarını yaptılar ve uyuşmazlık çıktı. Öyle anlaşıyor ki, kısa bir süre sonra Köy-Koop'da grev davulları döğölmeye başlayacak.

Toplu sözleşme işlemi yürütülürken, işçiler DISK üst yönetiminde de olaya karşı tavrı alınması istedikler. T.İ.S. ve Devrimci Toprak-İş Sendikası'nın birleşme çalışmaları ve kongreleri nedeniyle Ankara'da bulunan DISK Genel Sekreteri Fehmi Işıklar, işçilerin baskısı üzerine Köy-Koop yöneticileriyle bir görüşme yaptı. Görüşme üç saat sürdü. Işıklar üç saatlik görüşmeyi yemekhanede toplanan işçilere beş dakika "özetledi".

Işıklar'ın konuşması doğrusu işçiler üzerinde soğuk düş etkisi yaptı. DISK Genel Sekreteri Köy-Koop'un bir kongreye hazırlandığını, kongreye giden yönetimin sinirli olabileceğini, yönetim çekişmelerinde işçilerin taraf olmaması gerektiğini belirtiyor ve özet olarak "kongreye kadar bu adamları rahatsız etmeyin" anlamına gelecek şeyler söylüyordu. Işıklar, heyecanla toplantı sonucunu bekleyen işçilere "talimatlarımız dışına çıkmayın, sabırlı olun ve bize güvenin" biçiminde öğütlerde bulunarak sözlerini tamamladı.

Fehmi Işıklar'ı tanıyanlar için bu tavrı şaşırtıcı olmadı. Tanımayanlar da tanıdılar. Işıklar işçilere, Köy-Koop yönetimindeki çekişmelere katılmayın talimatını verirken, kendisi dolaylı olarak gerici grubun yanında yer alarak, Köy-Koop'un tükenmiş "demokratlarına", anti-komünist yöneticilere, 13. madde sığınclarına, DISK'in desteğini sunma anlamına gelecek şekilde kan veriyordu.

Şubat ayı içerisinde Köy-Koop işçilerini ilgilendiren iki genel kurul var. Birisi 10 Şubat Cumartesi günü yapılan Devrimci Toprak-İş Genel Kurulu, diğeri, 24 Şubat günü yapılacak Köy-Koop 6. Genel Kurulu.

İşçiler sendikalarının kongresinde, sendikaların kısmen uzlaşmacı, kısmen "yavaş" olan tavrının hesabını sordular.

Köy-Koop delegeleri, kooperatifçi köylüler ise, 5. Köy-Koop Kongresinde aldıkları ve kongre kararı olarak kamuoyuna ilan ettikleri: "İş yasasının 13 ve 17. maddelerine karşı mücadele" kararının, yöneticilerce nasıl uygulandığının hesabını soracaklar. Kongre tarafından kendilerine söz konusu maddelere karşı mücadele görevi verilen Köy-Koop yöneticileri, aynı maddelere dayanarak işçi çıkartma "tasarrufunu" bakalım delegelere nasıl anlatacak?

BURJUVAZİYE TESLİMİ YETTE YE Nİ ADIMLAR

YUSUF DOĞAN

Ocak 1979, Ecevit Hükümeti'nin burjuvaziye teslimiyet yolunda bir dizi yeni adımıyla arşınlandı. Döviz yokluğu feryatlarıyla, tarım ürünlerinin yabancı bankalara rehin göze alınırken, kıstı döviz olanakları, özel kesime peşkeş çekildi. Talihli vergi tasansı, burjuvazinin istekleri doğrultusunda yenilendi. Demirçelik ithalatında özel kesime yol açıldı. Motor sanayinde özel kesimin yolunu tıkayan 1979 Yılı Genel Teşvik Tablosu askıda bırakıldı...

Kamu kuruluşlarının ürünlerine yapılacak zamlar zamanlanıyor. Kapitalist Batı'ya devalüasyon gündemde, ancak önce biraz para deniliyor. Bu arada, tıpkı 1978 yılının ilk aylarında olduğu gibi, Uluslararası Para Fonu ile ilişkilerin kopuk olduğu izlenimi veriliyor. Ecevit Hükümeti, kapitalist Batı ile "yardım" çerçevesinde yoğunlaşan ilişkilerini Uluslararası Para Fonu'nun dışına çıkartma gayreti içinde görünüyor. Ancak bu, geçen yılki oyunun tekrardan öteye bir anlam taşımıyor. Para Fonu'nun Türkiye'den isteyebilecekleri bir yerine getiriliyor. Böylece Para Fonu'na, masaya oturduğunda söyleyecek söz bira-

kalınması amaçlanıyor.

DÖVİZ KAYNAKLARI

Türkiye 1975 yılından buyana döviz yokluğundan yakınıyor. Olumsuz etkileri günden güne büyüyen bu yokluk, ciddi bir döviz planlamasını gerektiriyor. Bu nedenle, 1979 yılı İthalat Rejimi'nde, serbest ithalatın daraltılmasına yönelik önlemlere yer verilmiş bulunuyor. Ancak, Maliye Bakanlığı'nın Ocak ayı içinde çıkarttığı iki tebliğ bu önlemleri etkisiz kıldı.

Maliye Bakanlığı'nın tebliğlerinin amacı oldukça açıktı. Döviz kıt bir kaynaktı. Ekonominin piyasaya kullarına göre işletilmesi güçleşmekteydi. Özel kesimin kıt döviz kaynaklarını daha geniş boyutlarda kullanması gerekiyordu. Kamu kesimi, milyarlarca dolarlık dış borcu, gerekirse rehin vererek yeni borçlarla kapatabilirdi.

Maliye Bakanlığı'nın tebliğlerinden biriyse, döviz işlemleri yapmaya yetkili bankaların sayısının artırılmasına olanak verildi. Böylece, Merkez Bankası'nın döviz işlemleri üzerinde yitmeğe olan denetim olanaklarına son bir darbe daha vurulmuş oldu.

İhracat, işçi ve ötekil döviz gelirlerini daha büyük oranlarda toplamaya olanağına kavuşan ticari bankaların, bu dövizleri harcama yetkileri de genişletildi. Mal mu kabili, ithalat ödemesi yapılabileceği öngörüldü.

Tebliğe göre, ticari bankalar döviz gelirlerinin yansını petrol, gübre ve ilaç ithalatına ayırmak zorunda bulunuyorlar. Ancak bu hükmün işletildiği pek söylenemez. Örneğin, Çukurova sermayesinin güdümündeki büyük bir banka, bu gereğe uymuyor. Merkez Bankası'nın uyarılarına karşın, Maliye Bakanlığı bu konuda girişimden kaçınıyor.

Maliye Bakanlığı'nın bir başka tebliğiyle de, otomotiv sanayi ürünlerinin döviz karşılığı satılma koşulları yeniden düzenlendi. Eskiden, dövizler Merkez Bankası'nda toplanırlarken ve bu yoldan 1978 yılının son dört ayında 165 milyon dolar sağlanmışken, bu kez dövizlerin dörtte üçü

sanayicilerin kullanımına terk edildi.

YENİLENEN VERGİLER

Ecevit Hükümeti, talihli vergi tasansını da, geçtiğimiz günlerde parlamenterleri aracılığıyla yeniledi. Yenilenen tasarıda, öncelikle tasarrufların sermayenin tepkisine neden olan değişiklikler öngörülerinden vazgeçildi.

Yenilenen tasarıda, anonim şirketlerin hisse senetlerinin yüzde 90'ının "nama" yazılı olması koşulu yer almıyor. Bu arada, anonim şirketlerin, safi kurum kazançlarının yüzde 20'sinin kurumlar vergisinden bağışık tutulması öngörülmüştür. Eski tasarrufların bu konudaki hükmü ise, 5 yıl için yüzde 10 oranında bağışıklık içermekteydi.

CHP'li parlamenterlerce yenilenen tasarıda, bu bağışıklıktan yararlanmak için, daha önce ön-

görülen en az 500 gerçek ortağın bulunması ve her bir ortağın sermaye payının şirket sermayesinin yüzde 2'sini aşmaması koşulu da kaldırılmış bulunuyor. Koşulları, Bakanlar Kurulu belirleyecek deniliyor. Bu arada, vergi yüklerinde de yüzde 10 dolayında düşürülüyor.

Sermayenin itirazları böylece giderilirken, ücretlerin dondurulmasına "harika" bir formülle yaklaşmaktadır. Yıllık ücretlerinin toplamı 316 bin lirayı geçen ücretlilerin ücretlerinin birleştirilerek vergilendirilmesi öngörülmüyor. Net ücretler dikkate alındığında hertürlü aylık ücret gelirleri toplamının 13 bin lirayı aşması, vergi yükü olağanüstü arttırılarak önlenmiş oluyor. Bu arada, vergi tarife oranlarında daha önce öngörülen değişiklikten de vazgeçilerek, vergi yükünün düşük gelir gruplarından yüksek gelir gruplarına doğru kaydırılması ilkesi unutulmuş oluyor.

Basında bir "Şirketler İmparatoru" nun acıklı öyküsü

Cumhuriyet yazarı Uğur Mumcu ve Tercüman patronu Kemal İlcak arasındaki gidersertleşen tartışma, kamuoyunda geniş yankı uyandıracak nitelikte önemde.

Tartışma, Uğur Mumcu'nun 23 Ocak günü Cumhuriyet'teki "Sahiplerinin Sesi" başlıklı yazısıyla başladı. Uğur Mumcu, dünyanın en büyük çokuluslu şirketlerinden biri olan ve birçok ülkede düzenlediği kanlı darbeler ve dağıttığı rüşvetlerle nam salan İTT'nin (Uluslararası Telefon ve Telgraf Şirketi), Türkiye'de de rüşvet dağıttığının bilindiğini, ancak bu rüşvetin kimlere dağıtıldığını bilmediğini söylüyor ve İTT'nin Türkiye'deki uzantılarını açıklıyordu:

DARBE İHRACATÇILARIYLA ORTAKLIK

"İTT şirketi, çeşitli ülkelerde çalışan alt ve yan şirketlerden oluşur. Bu alt ve yan şirketlerden birisi LMT (Le Telephone Matériel) şirkettir. Bu şirket, 1975 yılında Fransız hükümeti tarafından millileştirilmiş ve yine bir şirket topluluğu olan "Thomson Sa" şirketine bağlanmıştır...

"Thomson şirketi Türkiye temsilcisi "MİSTAŞ Şirketi"nin kurucuları şu isimlerdendir...

"Kemal İlcak, Tercüman gazetesinin sahibidir. Ahmet Çavuşoğlu, Kemal İlcak'ın eşi ve Tercüman gazetesini yazarlarından Nazlı İlcak'ın yakınıdır. Lütfi Akdoğan, Tercüman gazetesinde çalışmaktadır. Nafiz ve Adil İlcak'lar, Kemal İlcak'ın yakındırlar. Geçenlerde ölen Sadettin Çulcu de, aynı gazetesinin Genel Yayın müdürlerindendir."

İTT uzantısı bu MİSTAŞ şirketinin temsilciliğini yaptığı Thomson Grubu'na bağlı LMT şirketinin son günlerde PTT'den birkaç milyarlık bir ihale almak üzere olduğunu da belirten Mumcu'yu, Kemal İlcak bir mektupla yanıtladı. İlcak'ın mektubu ve Mumcu'nun bu mektuba yanıtı, 26 Ocak günlü Cumhuriyet'te birlikte yayımlandı.

Uğur Mumcu, İlcak'ın yanıtını bu kez de, Tercüman'ın çokuluslu şirketlerle ilgili dağılımı ve İlcak'ın ortağı bulunduğu kuruluşların bir listesini sıralayarak, geri çevirdi. Bu ilginç liste de şöyle:

"... Tercüman Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş., Ter-Oto, Tercüman Motorlu

Araçlar Sanayi ve Ticaret A.Ş., Tarımsan, Tarımsal Araçlar ve Ticaret A.Ş., Meriç Tekstil Sanayi ve Ticaret A.Ş., Martaş Ticaret ve Otomobilcilik Sanayi A.Ş., Mor-Su Sanayi Ürünleri İthalat A.Ş., Saba Otokırklar Otomobilcilik Tic. A.Ş."

GERÇEKLER ÖRT BAS EDİLEMİYOR

Bu tartışma, 4 Şubat günlü Cumhuriyet sayfalarında karşılıklı iki yazıyla sirdü. İlcak'ın, Tercüman'ı "çokuluslu şirketlerin yayın organı" olarak nitelemesi nedeniyle, kendisini dava ettiğini belirttiği yazısına karşılık, Uğur Mumcu, İlcak'ın kirli çamaşırlarını dökme işi sürdürdü.

İlcak'ın, MORSU, MARTAŞ ve Saba Otokırklar şirketlerine ortak olmadığını öne sürmesine karşılık, Uğur Mumcu bu şirketlerin birbirleriyle ilişkilerini özetle şöyle sergiliyordu:

Tarımsan, Tarımsal Araçlar Sanayii ve Ticaret A.Ş. 4 Şubat 1976 tarihinde ticaret siciline kaydedilmiştir. Bu şirketin kurucuları Kemal İlcak, Ali Çekic, Güneri Cıvaçoğlu, Hakkı Özkazanç, Arslan İçsevgi'dir. Kemal İlcak'ın ortağı dağılımı dediği, Morsu, Sanayi Ürünleri ve İthalat A.Ş. ile Saba Otokırklar Otomobilcilik Ticaret A.Ş., Tarımsan Şirketinin ortaklarındandır.

MARTAŞ Ticaret ve Otomobilcilik A.Ş.'nin büyük payları da, Saba Otokırklar Şirketindedir. Tarımsan'ın Saba Otokırklar Şirketindeki payı, yüzde on ikidir. İlcak da, Tarımsan'da 815 bin TL'lik paya sahiptir. MARTAŞ şirketindeki öteki paylar, yüzde otuz ile Morsu, Sanayi Ürünleri İhracat ve İthalat A.Ş. yüzde otuz yedi ile TER-OTO, Tercüman Motorlu Araçlar Sanayi ve Ticaret A.Ş.'dir. İlcak ise, TER-OTO'nun 960 bin TL'lik kurucu ortağıdır.

İşte, Uğur Mumcu'nun deyimiyle, sonuna kadar "Türk, müslüman, milliyetçi ve gazeteci şirketler imparatoru" nun içyüzü...

Bütün "dönem kalemleri" "Çokuluslu şirketlerin satılık kalemleri"! "Şirketler imparatorluğu"nu savunmak için görev başına!..

metal işçileri provokasyonları yenecektir

Geçtiğimiz hafta İstanbul'da Perfektüp işçileri silahlı saldırıya uğradı. Daha önce PDK'da geçen bir olay nedeniyle Maden-İş Sendikası 1. Bölgesi ile 'sol' bir grup arasındaki öz diyalogunun devamı olarak fabrika kapısında dağıtılan bildiriler işyeri temsilcilerince engellenmeye çalışıldı. Bildiri ertesi gün tekrar aynı yerde dağıtılırken bu kez tartışma kavgaya dönüştü. İşçilerin tepkisi silah kullanılması üzerine kısa sürede galeyana dönüştü ve bildiriler dağıtanlardan birisi linç olmanın son anda kurtuldu.

Faşizmin durmadan mevzi kazandığı, terörü ya-sallaştırmak, başka bir anlamda kısa vadeli olarak, devrimcilerle hesaplaşmayı sıkıyönetime devretmek istediği bir dönemde, faşizme karşı güç ve eylem birli-ginin daha da militanca yükseltilmesi gerekirken, faşizme karşı güç ve eylem birliği yapacakların işi bir-birlerine karşı silahlı saldırıya varmalarını açıklanabi-lir bir durum değildir. Bu tür sürüşmelerden sevinen-bellidir. Nitekim Perfektüp patronu olaya seyirci kalmayı yeğlemiş, ileri dönemde kanlılıklar hayali-ne yatmıştır.

Olayın çok önemli ve mutlaka altı çizilmesi gere-ken başka bir yanı ise yöntem diye piyasaya sürülme-sidir. Demir Döküm'de, PDK'da ve ardından Perfek-tüp'teki silahlı saldırıların peşpeşe gelmesi, işçi sınıfı bilminde kesinlikle mahkum edilen 'sol' çocukluk hastalığının hortlatılması çalışıldığını göstermekte-dir. Belli bir alanda veya ülke genelinde sınıf mücade-lesinin aldığı yolda geriye düştüğünün farkında olun-masının yarattığı hırcımlıkla, sindirerek, terör estire-rek siyasi çalışmanın önünün açılacağı şafakları ger-çek duvarında defalarca erimiştir. Siyasi sulkastları

devrimci çalışma diye yutturulmaya çalışanlarla alay eden Lenin, "Bu tür yöntemlerle kitlelere; yabancı mlyonlarla moral kazandırıldığı görülmemiştir. Tam tersine öldürülen her gerici bakanın yerini daha da acımasız olacak ve devrimciler karşı terörüne dayanak yapacaktır." derken, bunları burjuvazye ve onun aşı-ğılık uşaklarına karşı mücadelede vurguluyordu. Oysa bazıları bireysel terörün 'sol' içinde bile uygulanabile-ceğini savunabiliyorlar.

İşçi sınıfı hareketinin içinde olmaya gerek yok. Burjuvazye karşı verilen şanlı mücadeleyi gazeteler-den takibedeblen herhangi biri bilir ki, işçi sınıfı zor-la, baskıyla, kurşunla geriletilmemiştir. 15-16 Hazı-ranlarda, 1 Mayıs'da, direnişlerde yüzlerce şehit ve-ren işçi sınıfımız, silahın üzerine yürürken gösterdiği yiğitlikle faşizmin korkulu rıyası olduğunu defalarca kanıtlamıştır. Uzağa gitmeye gerek de yok. San sendi-ka çemberi kırılırken, Perfektüp işçilerinin birliği po-lis kurşunlarıyla parçalanamamıştır. Elbette bildiriler dağıtım sırasında meydana gelen olay bunlarla aynı, kefeyle konulmuyor. Ama seçilen yöntemlere çok dikkat edilmelidir. Ortalama işçinin gözünde, temsil-cilerine ateş edenlerin yeri nedir herkes iyi bilir. Bunu bilmeyen başka önemli bir yanı daha var.

Bugün Maden-İş Sendikası eski saygınlığını yitir-miştir. İşçi sınıfımız ileri sendikal örgütlenmesin-de sosyal demokrat sendikaların hamallığını yapan "İlerideciler" marifetle mücadeleceğinden çok şey kaybetmiş bu sendika ve yöneticileri, varlıklarını patronlarla uzlaşarak, kendilerine karşı olan dürist namuslu işçileri sendikadan ihraç ederek, hatta ihbar edip işten atarak sürdürmek durumuna düşmüşler-

dir. Sendika işçi demokrasi rafa kaldırılmış ve işçiyi temsil etmeyen bir yönetim kongre oyunları, antide-mokratik tüzük hükümlerini kendine zırh edinmiştir. Bu zaafları çok iyi değerlendiren burjuvazi, yiğit me-talurlu işçilerin sendikası Maden-İş'e karşı yoğun ve çok yönlü bir saldırıya geçmiştir. Mao'cu karşı dev-rimcilerin desteğinde Devrimci Maden-İş, Yeni Metal-İş, Otomobil-İş gibi reformist sendikalar, faşist Türk Metal, Çelik-İş gibi işçi düşmanı karşı devrim saldı-rılarıyla örgütün tabanı kemirilmeye çalışılırken, ayrı-ca, tüm başsızlıkların suçunu belli bir kesime yük-le-yerek "İlerideciler" misyonuna tepkili sosyal de-mokrasyle yamamanın hesapları güdülmektedir.

Tüm bu olumsuz gelişmelere karşın, Maden-İş'in gerçek temsilcilerinin, ileri, demokrat, sosyalist dü-rüst işçilerin, yapay ayrılıkları bir yana atarak, sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelerinde birleşmeleri ve mücade-leyi "Maden-İş'te Devrimci Birlik" şifasında yükselt-meleri, tablonun aydınlık yüzüdür. Aydınlık yanın gelişmesine gölge düşürecek davranışlardan kaçınma-nın sorumluluğu büyüktür. Şurası iyice bilinmelidir ki tabanda iyice yıpranmış bir eğilimin temsilcilerini kahrmanlaştırarak, bu yanlış eğilimi meşru göstere-cek, haklı gösterecek malzemeleri sağlamakta bu so-mumluluk yerine getirilemez.

Sınıf mücadelesi sert ve acımasızdır. Yalpaladın mı gidersin. İşçi sınıfının kuruluş davası yılmıyıcı, korkaklığı, kararsızlığı yerine zafere erişecektir. Ancak yığınların devrimci cesaretinden korkan ve pa-niğini küçük burjuva aşırımlarla saklamaya çalışanla-rın maaşesini indirerek bilimsel sosyalistlerin sürekli gündeminde olacaktır.

Maden-İş 6. Bölge Konseyi ve tepedeki çatlak

DİSK'e bağlı Maden-İş sendi-kasının İstanbul-Levent yöresini kapsayan 6. Bölge Konseyi 28.1. 1979 tarihinde toplandı. Bölge Temsilciliğinin diğer organları çalıştırılmadığından tüm faali-yetler seçilecek bölge başkanlığı üzerinde yoğunlaştı.

Bölge başkanlığına üç kişi aday oldu. Ancak üst yönetim bu üç adaydan ikisinin adaylığını "muafik" görüp onayladı, biri-ninkini ise "muafik" görmeyip reddetti. Bilindiği gibi Maden-İş sendikası tüzüğüne göre bölge başkanlığına aday olmak iste-yenler, üst yönetimden onay al-mak zorundadır. Adaylığı onay-lanmayanların seçilmesi halinde bu sonucun kabul edilip edilme-mesi gene yürütme kurulunun kararına bağlıdır.

Adaylığı onaylananlardan biri eski bölge temsilcisi Hikmet As-lan. Diğerleri aynı bölge temsilci-liğinde organizatörlük yapan Ha-san Algül'dü. Adaylığı onaylan-mayan ise eski Profilo baştemsil-ci Salih Taner'di.

Salih Taner kısa bir süre önce Profilo patronu tarafından işten atılmıştı. Baştemsilci olduğu için li Hakem Kuruluna başvu-rup işe iadesini istemişti. Ve li Hakem Kurulundan işe iadesine karar verilmişti. Ancak Profilo

patronu bu karara rağmen Salih Taner'e işbaşı yaptırmak isteme-di, bu arada Maden-İş üst yöneti-mi de elinde mahkeme kararı ol-masına rağmen baştemsilcisinin işe dönmesi için kararlı davran-madı. Tersine Salih Taner'e işye-rine dönmekten vazgeçmesini öğütleyerek, sendikada görev teklif etti. Ancak Taner bu uz-laşmacı anlayışı protesto ederek reddetti. Bunun üzerine üst yön-etim Taner'in baştemsilciliğini kaldırdığını işverene bildirdi. İş-veren de Taner'i işbaşı yaptırmaktan kurtulmuş oldu. Üst yön-etim Salih Taner'in adaylığını reddetmede birleşebilirken, 6. bölge başkanlığına kimin seçil-mesi gerektiği konusunda ne ta-rafsız kaldı, ne de görüş birliğine varabildi. Örneğin Genel Sekre-ter Mehmet Ertürk'ün taraftarla-rı olarak bilinenlerin eski bölge temsilcisi Hikmet Aslan'ı destek-ledikleri gözlenirken, Genel Baş-kan Vekili Kemal Daysal ve ta-raftarlarının aktif bir biçimde Hasan Algül'ün seçilmesi için ça-ba harcadıkları görüldü. Ertürk ile Daysal arasındaki bu ayrılık geçtiğimiz haftalarda İzmir'teki bölge temsilcilik kurulu toplantı-sında da çok daha açık ve net olarak görülmüştü.

Kongreyi "gedikli" divan baş-

kan adayı Süleyman Üstün yön-ettti. Görevini de "demokratik" bir biçimde yerine getirdi. Gündemin son maddesi olan seçime-li en başa alarak delegelerin ya-nısından azının oyunu alan Hasan Algül'ün Bölge Başkanlığına seçildiğini açıkladı. Daha sonra da "söz almak isteyen var mı?" diye sorup, söz alan çıkmayınca da kongreyi sona erdirdi. Tabii bu arada Salih Taner'i kongre sala-nuna almamayı, Salih Taner'in salona alınması için verilen önergeyi okumamayı ve Taner'e çıkan oyları da iptal etmeyi ih-mal etmedi.

Böylece Maden-İş üst yöneti-mi çoğunluğu atamalı delegeler-den oluşan kongreler yapma alış-kanlığına bir de seçimlerden ö-nce delegeleri konuşmamayı ekledi.

Antidemokratik uygulamalar, tasfiyecilik, kuruculuk üst yön-etimin DİSK V. Genel Kurulun-dan sonra izlediği temel politika olmuştur. Bu politika sonucu kendi kazdıkları kuyuya önce kendileri düşerek, DİSK üst yön-etiminden "kadrolarıyla" bir-likte tasfiye edilmişlerdir. İş bunlarla da kalmamıştır. Maden-İş, gerek üyeleri gerekse üyeleri dışındaki çok geniş bir kitle üz-e-rinde büyük saygınlığı ve etkinli-ği olan bir sendika iken, bugün tam tersi bir duruma gelmiştir. Üst yönetim sendikayı dolayısı-yla üyelerini yönetememektedir. Üyelerin sendika organlarına olan saygısı hemen hemen sıfıra inmiştir.

Elbette burjuvazinin diğer tüm işçi emekçi örgütleri üzerin-de olduğu gibi, özellikle Maden-İş üzerinde de hesapları vardır. Bu dün vardı ve doğaldır. Ancak Maden-İş'in bu duruma gelmesi salt burjuvazinin hesapları ile izah edilemez. Bu duruma, burjuvazinin hesaplarıyla üst yön-e-timin izlediği politikanın çakışma-

sı sonucu gelinmiştir. Üzerinde özenle durulması gereken budur. Sekterlik, dar grupçuluk, tasfiye-cilik, antidemokratik uygulamalar için başında kalabilmek için bir yere kadar geçerli olabilir, ama bütün bunlar aynı zamanda burjuvazinin de işine yarar.

Maden-İş üst yönetiminde son günlerde gözlenen ise, bir bölüm üst yöneticinin bu durumun far-kına varlığıdır. Daha açık bir de-yişle, bugüne kadar izlenen tasfi-yeci politika tepede bir çatlak

yaratmıştır. Genel Yürütme Ku-rulunda kısa sürede önemli bir denge değişikliği beklenmemek-le birlikte, Genel Yönetim Kuru-lunda denge değişebilir ve yürüt-meyi de etkileyebilir.

Bütün bunlarla birlikte muh-temel gelişmeler için bugünden yorum yapmak biraz erken. Şimdilik Levent 6. bölge ve İz-mit 7. Bölge olup bitenler ile ilk işaretlerin görüldüğünü söyle-mekle yetinelim. Gelişmeleri hep birlikte izleyeceğiz.

Etbalık Kurumu'nda direniş

Et Balık Kurumu işyerlerinde onbiraydan beri süren toplu iş sözleşmesinin işveren tarafından çıkmaza sokulması, doğan grev hakkının da Bakanlar Kurulu kararı ile ertelenme-si üzerine işçiler tarafından başlatılan direniş sürüyor. Binbeş-yüz işçinin çalıştığı ve DİSK'e bağlı Türkiye Gıda İş Sendika-sının örgütlü bulunduğu bu işyerinde yemek boykotu ile baş-layan direniş, işi yavaşlatma eylemi biçiminde devam edi-yor. İstanbul'da da işçiler Ankara'dakine paralel eylemleri başlatmış bulunuyorlar.

İşçiler, CHP ağırlıklı hükümet tarafından atanmış olan işverenin başlatılan yemek boykotu üzerine yemekha-neyi kapatmasını, işyerine polis çağırmasını ardından işye-rini ziyaret eden YORÜYÖŞ muhabeirine haklarını elde et-mek için kararlı olduklarını belirttiler.

Et Balık Kurumu işçileri ağır geçim koşullarıyla kar-şı karşıya. İşyerinde en fazla ücret alan işçilerin eline ayda 3500.TL. geçiyor. Yirmilüç yıllık bir işçinin 3.300.TL. alma-sı Et Balık işçileri için şaşılacak bir hal olmaktan çıkmış du-rumda. Alınan sosyal haklar ise güllün rakamlarla ifade edile-biliyor. Haftada üç kilo et almalarına izin verilen işçilerin, bunun için ödedikleri fatura da ücretin yarısına yaklaşıyor.

İşçiler YORÜYÖŞ Muhabeirine iş koşullarının sağ-lığa ne denli aykırı olduğunu da anlattılar. Sürekli su içinde ve - 30 derecedeki soğuk hava de-pr'larıyla işgören işçilerin bir-çoğu romatizmaya yakalanmış durumda. İşyerinde sözleşme-li olarak çalışan doktor ise bugüne kadar işçilere aspirin sağ-lamanın ötesinde birşey yapmış değil. Et Balık işçileri ver-len yemeklerin de, en kötü malzemeler ile yapıldığını, artan yemeklerin daha sonraki günler yeniden verildiğini belirtiyor-lar.

Kovboylar ülkesinde maoculuğun savaş dansı

Deng Şiao-Ping'in sonunda bir karnavala dönen ABD gezisi tamamlandı. Deng, ülkesine dönerken Tokyo'ya da uğradı ve antisovyetizm konserinin son nağmelerini burada tamamladı.

Deng'in ABD'de geçirdiği günler, ABD'nin eline aldığı "Çin Kartı"yla ilgili yorumlara yoğunluk kazandı. Bu gezinin gerek Washington gerekse Pekin açısından taşıdığı anlam dünya kamuoyu tarafından açıklıkla dile getiriliyordu ve gezil bu bakımdan önemli bir yenilik getirmedi. Ne var ki Deng'in gezisinin çeşitli duraklarında yaptığı açıklamalar, Pekin'in macerası politikasının nerelere kadar ulaşabileceği açısından önemli ipuçları verdi. Deng'in, geziye çıkmadan önce Amerikan TIME dergisine verdiği ve gezi sırasında yayınlanan demeci de, kamuoyunun yorumlarına özel bir malzeme oluşturdu.

Deng, Washington'a dörtlü bir ittifak önerisiyle gelmişti. Bu ittifakın, "önemsiz ve yoksul bir ulus olan" Çin'le birlikte ABD'yi, Batı Avrupa'yı ve Japonya'yı kapsaması öneriliyordu. Deng, TIME'daki demecinde de açıkça vurguladığı gibi, ancak bu dört merkezin güçlerini birleştirilmesiyle, Pekin'in antisovyet politikasının güvenceye alınabileceğini öne sürüyordu.

Bu ittifakın bir yönü, hiç kuşkusuz politik ilişkilerin "normalleştirilmesi" yönü olacaktı. Fakat buradan daha da ileri gidilerek ittifak "derinleştirilmeliydi." Bu istemin anlamı, Pekin'in diğer üç merkezle oluşturmayı hedeflediği askeri ortaklıklarda kendisini gösteriyordu.

YENİ SİLAH ANLAŞMALARI

Dünya basınında yer alan haberlere göre, Carter yönetimi, Pekin'e silah satışlarını başlatmayı göze almayı en azından şimdiki düşünmüyordu. Bu, Sovyetler Birliği'yle sürdürülen SALT görüşmelerinin çıkmasının sorumluluğunu açıkça kabullenmek olurdu. Ne var ki yine haberlere göre Beyaz Saray, B. Avrupa'lı müttefiklerinin Pekin'e silah satışlarına engel olmayacağını da maocu yöneticilere el altından bildirmişti. Deng'in ABD gezisinden beklenen sonuçlardan biri, NATO'nun Avrupa'lı üyelerinin Çin'e silah satışları için yeşil ışığın bütünüyle yakılmasının sağlanmasıydı.

Londra'nın Pekin'e 70 adet dikey uçuşlu Harrier savaş uçağı satma konusunda bir anlaşma imzalandığı önceden ilan edilmişti. Son haftalarda ise Pekin elçilerinin Fransa'da Zenith roketleri, topçu silahları, roket taşıyıcı gemiler ve torpido gemileri satın almak üzere zemin yoklamaya başladıkları öğrenildi. Maocu miltaristler bu arada İtalyan silah piyasasına da yönelmişlerdi. Geçen Aralık ayında Pekin'de Fransa ile Çin arasında güçlü bir nükleer reaktör satışına ilişkin anlaşmanın imzalandığı haberi ise, önceki hafta dünya ajanslarında yayıldı. Nükleer reaktör, Amerikan "Westinghouse" lisansını taşıyacak ve satış "Framat" adlı Fransız firmasının gerçekleştirilecekti. Maocu yönetim, kendisine yapılacak silah satışları için emperyalist tekellerin tutuşacağı rekabetten, silahlanmasını daha da güçlendirerek çıkmayı umuyordu.

AFRİKA'DA VE ASYA'DA GERİKİ İTTİFAK

Ne var ki Deng'in gezisi, Çin'in NATO'nun patronuna önerdiği ittifakın yalnız kuzey yarım küreyi ilgilendirmedikçe ortaya koydu. Washington'daki görüşmeler sırasında Carter'in Deng'den, Pekin'in Rodezya'da başarısızlığa uğrayan Amerikan-İngiliz planını desteklemesini istediği öğrenildi. Deng'in de "Afrika'daki Sovyet yayılmacılığına karşı" (!) ABD ile birleşme konusunda Carter'a güvence verdiği bildiriliyordu. Yine haberlere göre, Pekin ABD silahlı kuvvetlerinin Güney Kore'den tek taraflı çekilmesi yolundaki politikasını yumuşatmaya hazırlanıyordu. Böylece Sosyalist Vlet-

İtalya'da çıkılmaz sokak

İtalya'da Komünist Partisi'nin parlamentoda sağladığı dış desteği çekmesi sonucunda, Giulio Andreotti başkanlığındaki Hristiyan, Demokrat azınlık hükümeti istifa etti. Hükümet sorununun çözümü için yeniden Andreotti görevlendirildi. Andreotti'nin başarısızlığının, erken seçime yol açması, bugünden görülen diğer bir çözüm yolu.

İtalya'nın yaşadığı derin bunalımın atlatılabilmesi, ekonomik gelişmenin rayına oturtulması ve bunalımdan demokratik çıkışın gerçekleştirilebilmesi, bugün yalnız İKP'nin hükümet içinde yer almasıyla olanaklıdır. İşçi sınıfı hareketi İtalya'da bu tarihsel dönüşümü zorluyor.

nam'a karşı oluşturulan hegemonyacı İttifaka yeni bir unsur daha eklenecekti.

Bu arada maocu Çin yönetiminin Taiwan politikası da belirginlik kazanıyordu. Deng, TIME'daki demecinde, Çin'in barışçı birleşmesi sorununu, Taiwan'daki gerici rejimin olduğu gibi benimsenmesi biçiminde yorumladığını açıkça ortaya koyuyordu. O kadar ki Pekin, Taiwan'ın ötedenberi sürdürdüğü milliyetçi "Tek Çin" sloganına bile ilke olarak karşı çıkmaya yanaşmıyordu. Yıllar süren Taiwan sorunun böyle birdenbire ortadan kayboluvermesi, Sovyet APN Ajansı yorumcusu Spartak Beglov'un belirttiği gibi, ABD-Çin ittifakının oportünist, faydacı niteliğini pek güzel sergiliyordu.

Deng'in ABD söylevlerinin dikkati çeken bir başka özelliği de, Pekin'in yıllardır dilinden düşürmediği "üçüncü dünya"nın sözünü bile etmemesiydi. "Üçüncü dünya"nın yüceltilmesi edebiyatını politik bir sömürü aracı olarak eskiten Pekin, şimdi Sovyetler Birliği'ne ve dünya sosyalizmine karşı baş müttefik olarak ABD'yi ve NATO'yu seçtiğini açıkça dünyaya ilan ediyordu. Bu, Pekin'in bağlantısı ülkeler dünyası için taşıdığı güvenilirliğin, daha doğrusu güvenilmezliğin en tipik örneği idi.

Kısacası, Deng'in, devlet eliyle "shake" sınavlarına sokulan Çin'li gençlerin görüntüleriyle bezenen ABD gezisi, Pekin'in politikasındaki antisovyet öğelerin dünya barışını ne denli tehdit ettiğini bir kez daha sergiledi. Bu tehdidin karşısında saf tutmak, dünyadaki tüm barışçı güçlerin ivedi bir görevidir.

* Kouboy gösterilerinden "Shake" partilerine

Nikaragua

"Nikaragua'da çürüyen hukuk rejime karşı halk mücadelesinin ateşi sönmeyecek."

SRKP organı-Pravda, faşist Somoza diktasının devrilmesi için verilen mücadelede Ulusal Yurtsever Cephe'nin kurulmasını böyle karşılıyor. UYC, Nikaragua'daki tüm ilerici ve yurtsever güçleri saflarında birleştiriyor. Nikaragua işçi sınıfı partisi (Nikaragua Sosyalist Partisi) ve yurtsever gerilla örgütü Sandinista cephesinin birlikte oluşturdukları Cephe'nin diktaya karşı bir "birlik hükümeti"nin iktidara getirilmesi için verilen mücadeleyi pekiştirme çağrısı, UYC'nin ilk siyasal belgesi oldu. UYC, her türlü emperyalist müdahaleyi ve ABD'nin yardakçısı Somoza'yı kurtarma girişimlerini geri püskürtme çağrısında bulunuyordu.

İran'da son hesaplaşmaya doğru

İran halkının başkaldırısı, dünyada yeni bir saygınlık odağı yarattı. Diktatörlüğün benzerlerine az salınan baskı ve silah terörü, milyonların dindirilmesi öfkesine ve fedakar göğsüne çarptı.

İran'daki anti-faşist başkaldırısı, halk hareketi denmesi boşuna değil. Bunun altını önemle çizmek gerekir. Toplumun tüm sömürülen kesimlerini kapsayan ve bu kesimlerin özelemlerini tamamıyla kucaklayan bir hareket olduğu için, halk hareketi İran'daki mücadele. Milyonlarca insanın aylardan beri her gün sokakları zaptetmesi, bunun bir ifadesi.

Yine İran'daki halk hareketinin bir özelliği, anti-faşist niteliğinin yanında, antiemperyalist bir içeriğe sahip olması; yani demokratik ve devrimci olması. Emperyalizmin yanıtına karşı, muhalefetin en güçlü kanadının lideri Humeyni bir "molla" değil. Humeyni'nin başını çektiği dinci kanadın antiemperyalist tutumu, bütünsel sosyalistlere ta bağmdangörülmesi ve değerlendirildi. Humeyni'nin, geçtiğimiz hafta içinde başbakan olarak laik kanattan Bezirgan'ı ataması ve Bezirgan'ın Musaddık döneminin bir yöneticisi olması, bu değerlendirmeyi de doğruluyordu. Humeyni, gösterilmeye çalışıldığı gibi bir "molla" değil, Şah diktatörlüğüne karşı savşan muhalefet birliğinin bir kanadının lideridir.

İran'daki hareketin çok önemli ve gelecekte de çok fazla tartışılacağı şimdiden belli olan bir özelliği de, bugüne dek alınan yolun ve bu yolun görüldüğü bir hızla gelişmesinin, silahlı bir iç savaşla gerçekleştirilmediği, gerçekleşmiş olmamıştır. Böylelikle kimi "sol" sapıtmaların antimarksist tezleri de, kitlelerin dayanılmaz gücüyle yerle bir oluyordu.

Burada hemen belirtmek gerekir ki, kaydedilen ilerlemeler, SAVAK bürolarının kapatılması başlanmasa, muhalefetin hükümet kurma çalışmalarını içine girmesi, hatta yer yer fiili iktidarı ele geçirilmesi, son'a varıldığı anlamına gelmiyor. Görünüşü "yasal", ama ordudan başka hiçbir desteği kalmayan gayri meşru Bahtiyar hükümetinin politikası, muhalefetin bütün kararlılığına karşın, ilişkileri gerginleştiren, mücadeleyi bütün kararlılığına karşın, illeddiği gerginleştirerek, mücadeleyi barışçı olmayan bir alana sürüklemiş çeklinde. Hükümetin bu tutumu, İran'da faşist bir darbe ve iç savaş olmağın güçlendirmektedir. Gerek Humeyni, gerekse de TUDEH'nin, gerekirse silahlı savaşa da başvuracaklarını çok kesin bir dille açıklamaları ve böylece bir mücadele için hazırlıklı olmaları da bunu göstermektedir.

Muhalefetin her türlü mücadeleye biçimine hazırlıklı olduğu konusunda olumlu ve ümit verici gözlemler yapmak mümkün. Humeyni'nin kuracağı İslam Cumhuriyeti'nin büyük bir olasılıkla parlamenter bir nitelik taşıyacağı ve yürürlüğe gireceği sözü edilen "seriat" kurallarının, örneğin bir S. Arabistan'daki uygulanmayacağı, bunun daha çok görünüşsel bir anlam taşıyacağı gözlemlerini, muhalefetin dinci ve laik kanatları arasındaki olumluluğun göstergesi saymak gerekir.

İran'da izlenmesi bile güçleşen son gelişmeler bunlar. Şimdi emperyalizmin ne gibi oyunlar peşinde olduğu önem taşıyor. Hareketin patlak vermesinden sonra, ABD'nin böylece gelişmeler beklemeyi İtiraflı ve CIA'nın itibarlat görevlerinin SAVAK'a bırakılması da eleştiriliyor. Bunun tehlikeli bir sonucu, CIA'nın faaliyetlerine yeni bir hız vermesi olabilir. Bunun yanı sıra, Şahın Carter'den öykayetleri ve siyasetleri! ve Carter'ın yalnız İran'a değil, tüm Ortadoğu'ya ligi göstermemekle suçlanmasının sonucu da, ABD'nin bölgedeki "dost" ülkelere (Türkiye'yi de bu sınıflandırmaya katmak gerekir) şefkatli ellerini uzatmasına ve Carter'ın çirkin dışlarını göstermesine yolaçabilir.

İran'daki gelişmeler alabilirdiğine karmaşık. Bugünden yarıya ne olacağı çok açık görülmüyor. Ne var ki, kesin olan bir nokta varsa, o da bu karmaşıklığın kargaşaya dönüşmesinin, halk hareketinin örgütlülüğünü pekiştirmesiyle olanaklı olacaktır. TUDEH'nin doğru ve sonuna dek kararlı önderliğinin daha geniş kitlelere yankı bulmasının İran halkının başarısının başta gelen güvencesi olacağı ise, şaşmaz bir olgu...

Pekin maocu hareketi birleş-tirmek için büyük çabalar harca-dı ve harcıyor. Bu çabalardan şu genel sonuç çıkarılabilir: Maocu gruplar şimdiye kadar ne ayrı devletler çapında, ne de uluslar-arası çapta ciddi bir birleşmeye varamamışlardır. Maocu grupla-rın bir kısmı henüz "ülkede di-siplinli, marksizm-leninizm ile si-lahlanmış, yığınlarla bağlı gerçek partinin bulunmadığı" görüşündedir. Örneğin "İtalya Birleşik Komünist Partisi" bu gö-rüşü savunuyor. Maocuların birleş-tirme sorunu İspanya'da üç legal maocu örgütün de programların-da bulunuyor. İspanya'da son iki yılda bu alanda bazı somut adımlar atıldı. "İspanya Emek Partisinin politik ve ideolojik temelleri", "İEP" ve "Birleştirici Komünist Partisi" ortak konfe-ransı'nın 9 Nisan 1977 tarihli kararname'si" başlıklı yazıda şunlar yazılıydı: "Büyük Sermaye-yi yenilgiye uğratmak yolunda girişeceğimiz mücadele için işçi sınıfına geniş ve gerçek örgüt la-zımdır."

İspanya "Devrimci Emekçiler Örgütü" politik sekreterliğinin İEP MK Politik Sekreterliğine gönderdiği 12.3.1977 tarihli mektuptan anlaşıldığına göre, bu iki maocu örgüt arasında yapılan birleşme müzakereleri bir yıl de-vam ettikten sonra kesilmiştir.

"Almanya Komünist Partisi" ise "ADC'de demokratik hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasına karşı savaşmak", "ADC'deki iş-tildim politik baskıya karşı mücadele yürütmek" için "anti-faşistler arasında geniş bir itti-fak" kurulması çağrısında bulun-du. "Devrimci Yunanistan Komünist hareketi", antisovyet bir temel üzerinde "yurtsever, antihegemonistik bir cephe" ku-rulmasını "programına" aldı. Avusturya'daki ayrı belediyeler-deki "komünist birlikleri" ise 1978 yılının baharında tek "Ko-münist Birlik"te örgütleniler.

Şunu belirtmek gerekir ki, adı geçen tüm parti ve örgütler tüm sorunlarda Pekin'i tümüyle desteklemektedirler. Anlaşılan Çin yöneticileri bu örgütlere ba-tının politik yaşamında büyük rol oynayabilecek birleştirici merkezler kurma görevini ver-miştir. Bu merkezlerin esas gö-re-vi, kuşkusuz, komünist partileri-ne karşı çıkmak, kapitalist ülke-lerdeki emekçiler arasında ger-çek (varolan) sosyalizm saygın-lığını baltalamak olacaktır.

Arnavutluk yönetiminin mer-kezi Tiran'da bulunan bir ulus-lararası "Marksist-Leninist" hare-ket kurma çabası yüzünden bu tür örgütlerde aynı zamanda en-ternasyonal bir birlik arzusu da vardır. Son iki yılda bu yolda bir çok çaba harcandı. Örneğin yabancı ülkelerdeki benzer maocu örgütlerin temsilcilerinin ka-tılımıyla kalabalık miting ve yü-rüyüşler düzenlendi.

PEKİN'DE BUNALIM VE MAOCU BÖLÜNME

Pekin'in ve bu örgütlerden ba-zılarının yöneticilerinin, çözülüp dağılma sürecini durdurup ters yöne çevirme çabaları sonuç ver-miyor. Mao'nun ölümünden son-

Antón Borekov'un Batı Avrupa'daki maocu örgütlerle ilgili incelemesinin ikinci ve son bölümünü sunuyoruz.

MAOCU HAREKETTE BÖLÜNME FIRTINASI

ra bu süreci hızlandıran birçok nedenler ortaya çıktı: Gerçek sosyalizmin, uluslararası duru-munun gelişmesine ve kapitalist ülkelerdeki emekçilerin bilincin-in oluşturulmasında etkisinin artması; Batı Avrupa'lı komünist partilerinin çoğunluğunun maocizm hakkında kararlı tavır alma-ları; maoizmin kapitalist dünya-nın sorunlarının çözülmesi için bir çözüm önerme olanağın-dan yoksunluğu, Çin yönetimin-deki bunalım ile Batı Avrupa'da-ki maocu gruplar arasındaki bu-nalımın birbirlerine sıkı sıkıya bağımlı olması, yani maoizmin genel bunalımının Çin dışındaki maoizmine de bulaşması; Çin'de-ki iktidar mücadelesinin yansı-ması; Arnavut-Çin tartışması, maocu örgüt yöneticilerinin kişi-sel kariyerizmi ve benzerleri gi-bi...

Çin'de "dörtlü çeteyi" tutuk-layıp yargılamaktan çok daha önce maocu örgütlerde iki eği-lim açıkça kendini gösterdi: Bu eğilimlerden biri Pekin politika-sının ve emirlerinin körükörüne uygulanıp izlenmesi taraftarı; öteki "ortadoks" maoizmin koruyucusu kisvesine bürünerek, Mao'nun "fikirlerinin" aralığını t-Çin yönetiminin "pragmatik" politikasından ayırma yanlısıydı.

Bir nokta daha gözönünde bu-lundurulmalıdır: Aralarında dur-madan savaşan grupların Çin'de yürüttükleri iktidar mücadelesi, maocu örgütler sık sık olaylara karşı ilkesiz bir tavır takınmaya zorluyor. Maocu örgütler kendi-lerine kabul ettirilen değerlendirmelerden vazgeçmek zorunda kalıyorlar. Aynı zamanda ÇKP yönetimindeki çeşitli maocu grupların, örgütsel yapıları, işlev-leri, amaçları, çalışma yöntemle-ri hakkında da çeşitli görüşleri vardır.

Maocu örgütlerin "çeşitliliği-nin" temelinde, Maoizmin tek sistemli bir öğreti değil, çeşitli, hatta sık sık birbirleriyle çatışan, birbirini yadsıyan görüşlerden oluşan karman çorman, eklektik bir politika yatmaktadır. Maocu gruplar fikirlerine maoizmi temel olarak kabul ettiklerini söyle-mekle birlikte, pratikte anar-şizm, troçkizm, utopizm, popü-lizm gibi öğeleri sürekli olarak şu ya da bu yanını uygularlar. Bu da o gruplar arasında karşılıklı ilişkileri güçleştirir, onları sık sık birbirine düşman cephelere atar.

PEKİN'E BAŞKALDIRAN MAOCU GRUPLAR

Çin yönetimi ile Batı Avrupa ülkelerindeki bazı maocu gruplar arasında ayrılıklar vardır. Bu ayrılıklar emperyalizmin, emperya-list askeri ve ekonomik ittifak-larının, dünyadaki temel çelişki-lerin, Batı Avrupa ülkelerindeki durumun, maocu grupların hare-ket yönleri, biçimleri ve yöntem-leri hakkında yapılan değerlen-dirmelerde kendini göstermek-te-dir. Bu sorunlar Çin yönetimi için dış politika alanında esas sorunlar kabul edilirken, Batı Avrupa'daki maocu örgütlerin büyük bir kısmı iç politika so-runlarına ağırlık verilmesini iste-mektedirler. Örneğin "Büyük Britanya Komünist Partisi (ML)" organının "dünya birdir, fakat sınıflara ayrılmıştır" başlıklı bir başyazısında Çin'in "Üç Dünya Teorisi" keskin bir eleştiriyi ta-bi tutulmakta ve şu görüş ortaya atılmaktadır: "Bir 'Sovyet tehli-kesi' karşısında bulunan İngiltere'de 'marksist-leninist' partinin temel görevi tüm iç antisovyetik güçlerle, hatta İngiliz emperya-lizmi ile de bağışıklık kurarak SSCB'ne karşı savaşmakmış. Biz herhangi birisi İngiltere'yi tehdit ediyor diye Britanya emperyaliz-mine karşı total mücadeleyi hiç-bir zaman durdurmayacağız. İn-giltere'yi savunma görevi bizle-re, işçi sınıfına düşmektedir."

Çeşitli maocu örgütlerin son zamanlarda kabul ettikleri pro-gramlardan, belgelerden, keza ga-zetelerinde bildirdikleri görüşler-den anlaşıldığına göre tüm örgüt-lerde yukarıda saydığımız sorun-lar üzerine tartışmalar sürüyor. Bu tartışmalar birçok yerde (In-giltere, Yunanistan, Türkiye, Avusturya vs.) maocuların safla-rını yeniden parçalamıştır.

Son iki yıl zarfında maocu örgütlerin bir kısmı belli bir te-redditten sonra Hua Kua Feng'i desteklediklerini bildirdiler. Deng Şiao-Ping'in atfedilmesini kabul ettiler. Çin'in dış ve iç po-litikasından yana olduklarını söylediler.

Fakat maocu örgütlerin bazı-ları açıkça Pekin'in yeni yöneti-mine karşı çıktılar. Birçok maoc-parti Arnavutluk yönetiminin taktiğini benimsedi

Maocuların saflarındaki buna-lım gittikçe keskinleşmektedir. Maoizm, eklektikliği, bilime ay-kırılığı yüzünden kapitalist ülke-lerdeki sınıf mücadelesinin sorunlarına cevap verememek-te-dir. Şimdiki Çin yönetiminin maocuların büyük devlet hege-monyacılığı arzularına bağımlı kılınan pragmatik dış politikası, maoizmin yüzündeki maskeyi in-dirmekte, "devrimciliği" masalı-nı tuzla buz etmektedir.

Maocu örgütlerin kendilerini de sosyal bileşimlerinin, üye sayılarının, etkilerinin gönlü aç-ıcı olmadığını görmektedirler. Uluslararası komünist hareket Batı Avrupa ülkelerindeki çoğal-an müfrezeleri son yıllarda mao-izmin teroisini ve pratiğini, bölü-cü faaliyetlerini başlarıyla mah-kum etmek, kendi ülkelerinde-ki maocu gruplara karşı mücade-leyi hızlandırmaktadır.

• İspanya Devrimci Emekçiler Örgütü antisovyet bir gösteri sırasında

SSCB ve öteki sosyalist ülke-lerin uluslararası durumun yu-muşatılması, Avrupa'da ve tüm dünyada barış ve güvenlik için yllrüttükleri kararlı ve değişmez politika, Batı ülkelerindeki ka-muoyu üzerinde büyük etki gös-termektedir. Bu politika maocu örgütler arasında bölünmeleri

hızlandırmaktadır. Komünist partilerin ve sosyalist ülkelerin gerçekten barışçı amaçları, bu amaçlara ulaşmak için harcadık-ları çabalar, batıda milyonlarca emekçinin, maocu propaganda-nın iftizarlarını ve sahtekarlıkları-nı tuzla buz ediyor, bu propa-gandanın etki alanını daraltıyor.

Gülerler Troçkizmin ağlanacak haline...

Dünyada tek merkezli bir troçkist hareket kalmadığı biliniyor. Ne var ki renk renk troçkist gruplar çeşitli ülkeler-de varlığını koruyor ve sosyalizme karşı bozguncu, yıkıcı faaliyetini sürdürüyor. Bu gruplardan biri de Uluslararası Ko-münist Parti adı altında çeşitli Avrupa ülkelerinde boy göste-riyor.

Bu grubun Paris'te yayınlanan Proleter adlı onbeş gün-lük yayın organının son sayısında Çinhind'indeki son olaylar-la ilgili bir yorum yayınlandı. Bu yorum, troçkizmin trajedi-sinin günümüzde ne ölçüde komedi düzeyine indirgendığını sergiliyor.

UKP adlı troçkist grup, Vietnam'a karşı Kamboçya'da-ki Çin kuklası gerici Pol Pot yönetiminin yanında saf tutar-ken şu büyük "teoriyi" öne sürüyor: Kamboçya'da yeni yö-netimin kuruluşu, Vietnam burjuvazisinin bir zaferidir! Troç-kist teorisyenlere göre, Çinhind'indeki olaylar, bu bölgenin henüz burjuva demokratik devrim aşamasında olduğu tezleri-ni kanıtlamıştır ve Vietnam'ın Kamboçya'yı işgali, "burjuva demokratik devrimde burjuvazinin köylülüğe ihanetinin" bir sonucudur!

Troçkist teorisyenlere göre Vietnam "burjuvazisinin" Çinhind köylülüğüne ihaneti ta 1954'e dek uzanmaktadır. Ve Pol-Pot rejiminin Kamboçya kurlannda bir "kırsal komü-nizmi" sevdasına düşmesinin nedeni de, yalnız kalan köylü-lüğün "kendü gücüne dayanma" içgüdüsünün bir ürünüdür. Çinhindli bölgesinde burjuva ulusal birliğinin tamamlanması eirel, şimdiki "karşı devrimci yoldan", yani "burjuvazinin diktatörlüğü altında" gerçekleşmektedir!

Parisli troçkistler, Kamboçya olayından, bölgedeki olaylara karşı tarafsız kalmaya çalışan "utangaç troçkistler" için de bir "niss" çıkıyorlar. Diyorlar ki, bölgedeki tüm ülkeleri "az da olsa yine de işçi devleti" olarak görmek artık mümkün değildir. Sosyalizmin Çinhind'ni daha ziyaret bile etmediğini kabullenmek gerekir.

Troçkizmin düştüğü bu gülünçlük örneği, karşı devrim-ci politikalar için mazeret aramanın kişileri nerelere kadar gö-türdüğünü göstermesi bakımından anlamlıdır. Doğrusu troç-kistler, maoculuğun binbir demagojiyle ağzında geveleyip durduklarını, ağıllara durgunluk verecek bir üslupla söyle-mektedirler. Parisli troçkistler, herhalde Pekin'den bir "Konfçyüs ödülü" almaya hak kazanmışlardır!

Ne demeli, gülerler troçkizmin ağlanacak haline!

* İşçi Kültür Derneği Genel Başkanı Yılmaz Onay

Kültür-sanat alanında daha güç görevlere doğru

İşçi Kültür Derneği ikinci olağan kongresi, geçtiğimiz hafta Ankara'da Genel Merkez binasında yapıldı.

Kongreye sunulan Çalışma Raporunda, geçen iki yıl boyunca İşçi Kültür Derneği'ne yönelen baskılara, bombalanan binalara, kapatılan şubelere değinildi ve derneğin çalışmalarını, tüm baskılara göğüs gerekeri özveri ile sürdürdüğü belirtildi.

Çalışma Raporunda ayrıca, egemen sınıfların, öncülüğünü çok önceleri yitirdikleri kültür-sanat alanını giderek kendi egemenliklerini sürdürülebilmek için, emekçi sınıfların uyutulması için kullandıkları savunuldu ve 11 yıldır süregelen televizyon programları eleştirildi.

Türkiye'nin toplumsal-ekonomik gelişimi sonucunda oluşan ilerici potansiyelin kültür-sanat alanında da değerlendirilmesi gerektiğine değinilen çalışma raporunda, ilerici sanatçıların örgütlü harekete kazandırılmaları ve işçi, emekçi kitlelere sağlıklı ürünler götürülmesi istendi.

Bu arada İşçi Kültür'ün iki yıl içinde yaptığı çalışmalara da değinildi. Grev alanından doğan ve ilk günden başlayarak işçi ve emekçilerin, kültür sanat alanında sesi soluğu olmayı kendine amaç edindiği belirtilen derneğin, sınıflı toplumlarda kültürün de sınıfsal nitelikte olduğunu saptadığı açıklandı.

Derneğin çalışmalarını arasında müzik çalışmalarının diğer etkinliklere oranla ağır bastığı ve tiyatro, halk bilim dallarındaki çalışmalara malzeme açısından katkıda bulunulduğu açıklanan raporda, tiyatro dalında da klasik tiyatro yerine ajitprop türünün uygulandığı ve geliştirilmeye çalışıldığı belirtildi.

Ajitprop uygulamasının halk oyunlarına da yansıtıldığının vurgulandığı çalışma raporunda, halk biliminin salt eğlence aracı olmaktan çıkartıldığı "Şeyh Bedrettin" oyunu ile bunun somutlaştığı açıklandı. Raporda, grafik-plastik sanatlar ve foto-film bölümlerinin diğer bölüm çalışmalarında eylemlere ve gösterilere önemli katkılarda bulunduğu açıklandı ve bu bölümlerin özgün çalışmalar içine girnek,

birer sanat birimi olarak kendi alanlarında da silahlarını etkinleştirmenin, bu bölümler için ulaşılması gereken hedefler olduğu belirtildi.

* Neşe Bulut İşçi Kültür Derneği kongresini açıyor.

ÖRGÜTLENME DÜZEYİ VE SORUNLAR

Çalışma Raporunun örgütlenme düzeyi ve sorunları adlı bölümünde ise özetle şunlara değinildi:

"İşçi Kültür Derneğinin bugün 12 Şubesi kurulmuş durumdadır. Şubeler, genel kurullarını yaparak kuruluş döneminin sorunlarını büyük ölçüde aşmış ve genel kurula birlikte saptayacağımız yeni dönem perspektifini taşıyabilecek aşırı koşullarına sağlamış durumdadır."

Şubelerin üye sayısına göre dizilmiş, şubelerin kurulu olduğu illerin nüfuslarına paralellik göstermektedir.

İşçi üye sayısının yüzde 35 oranında olduğu belirtilen çalışma raporunda, işçileri derneğe aktif katılmalarının çalışmalarını disiplinle olmasında, hem kültür sanat silahının dolaysız bir biçimde asıl sahibine kavuşmasında önemli etkisi olduğu açıklandı.

Bu arada Kongreye gelen mesajlar okundu. Kongreye Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran da mesaj göndermişti. Mesajda şöyle deniyordu:

"İşçi sınıfının ideolojik mücadelesinde önemli yer tutan kültür ve sanat dallarındaki çalışmalarla derneğiniz çok değerli bir işlev görmektedir. Genel Kurulunuzla bu çalışmalarınız daha da hızlanıp kitleler içinde ve yurt düzeyine yayılacak, burjuva kültür ve sanatına karşı mücadeleniz daha da etkileyecektir.

Bu düşünceler çerçevesinde genel kurulunuzu saygıyla selamlar, çalışmalarınızda başarılar dilerim."

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'ın mesajının ardından ise TÜTED Genel Başkanı, TÜM-DER Ankara Şubesi, Çağdaş Gazeteciler Derneği Ankara Şubesi Başkanı, Sayıştay Denetçileri Derneği Başkanı, Kınıyagerler Derneği Merkez Yönetim Kurulu, Bursa Oyak Baştemsilciligi, Arkeologlar Derneği ve Ruhi Su ile Ressam Sabiha Esengül'den gelen mesajlar ara ile okundu.

Çalışma Raporunun okunması, rapor üzerinde görüşmeler izledi. yapılan eleştirilerin ardından tüzük değişikliklerinin görüşülmesine başlandı. Kabul edilen tüzük değişikliklerinden sonra yeni tüzüğe göre 21 kişilik Genel Yönetim Kurulu şöyle oluştu:

Yılmaz Onay, Unal Büyükoğutun, Kudret Kayı, Neşe Bulut, Taner Tuncel, Mükremin Mungan, Yaşar Tanzan, Neziha Danyal, Maksut Gökse, Ali Nakli Öner, Tamer Levent, Mehmet Akan, Onat Kutlar, Osman Safet Arolat, Aziz Çalışlar, Nurtan Tuç, Sezal Babakuş, Nurdogan Demir, Yavuz Pağda, Mehmet Yazıcı, İhan Göçen.

Kongre sonunda toplanan Genel Yönetim Kurulu tarafından seçilen Merkez Yürütme Kurulu şöyle oluştu: Yılmaz Onay (Genel Başkan), Unal Büyükoğutun (Genel Sekreter), Kudret Kayı (Genel Sayman), Neşe Bulut (Üye), Taner Tuncel (Üye), Mükremin Mungan (Üye), Yaşar Tanzan (Üye) seçildikleri belirtildi.

Yürüyüş okurlarından

YÜRÜYÜŞ'te daha çok şiir

Doğrusu daha umutluydum bu yazıyı tasarlarken. Yılın sonuna ulaşıldığında heralandayapılan, yapılmaması gereken hesaplaşmaların, gözden geçirmelerin bir örneğini, herkes aynı düşüncede olmasa bile, önemselmişim, önemli olduğuna gerçekten inandığım özel bir alanda yapmayı; YÜRÜYÜŞ'te geride bıraktığımız yıl boyunca yer almış şiirlerin genel bir değerlendirmesini, eleştirisini yapmayı düşünüyordum. Şaır olmamama, eleştirmen olmamama karşın yapmak istiyordum bunu. Çünkü genel olarak sanatın, özel olarak da şiirin devrimci kavga tartışılmaz yerine yürekten inanan birisi olarak Yürüyüş'te şiirlerin yer alması yakından ilgilendiriyordu beni ve bunlar üzerine söylenecek kimi sözlerim olduğuna inanıyordum.

Ancak bu işi yapmak için dergilerin arasına oturup, (iki sayı eksikliğiyle) 27 Aralık 1977 tarihli 142. sayıdan, 29 Aralık 1978 tarihli 194. sayıya kadar tarayınca, aslamak gereksiz, belli bir düş kırıklığına uğradım. Nerden kaynaklandığını tam olarak kestiremediğim bir yanılamama; Yürüyüş'te 'çok bol' şiir yayınlandığı düşüncesi, taramamın sonucunda elde ettiğim sayıların karşısında unufak oldu. Belki eski sayılardan edindiğim bir izlenimdi bu; derginin ilk çıkışından bugüne tam bir koleksiyonum olmadığı için tam değerlendiremiyorum bunu, belki de gerçekte olmasını istediğim bir şeye giderek inanmaya başladım. Nedenleri ne olursa olsun, hele hele YURT VE DÜNYA dergisinin 12. sayısında Naim Yalın'ın o hayran olunması bir ustalıkla şiirle bezediği yazısını gördükten sonra, bu düş kırıklığım altında ezilmeyip, ağırlık noktası değişse bile yazımı yazmaktan vazgeçmedim. Çünkü gerçekten önemsiyorum konuyu.

Önce biraz nesnel veri: Yürüyüş'ün andığım iki sayı arasında yer alan şiirlerin sayısı yalnızca 11. Bunlardan sadece biri, o da kendisi ile ilgili bir yazıya eşlik etmesi için konulmuş; Geniş kitlelerin yalından tanıdığı, okuduğu bir usta şairin, A. Kadir'in "Mutluluk Türküsü" adlı şiiri. Geriye kalan 10 şiir adlarını yeni duyduğumuz ama Türkiye İşçi Partisi'ne de yakın sempati taşıyan olduğunu kolayca anladığımız kişiler tarafından yazılmış. Kimi yazıların orasına burasına serpiştirilmiş kimi dizeleri tir yana bırakarak, dergide yer almış şiirlerin tüm toplamı bu. Yaklaşık olarak bir aya bir şiir bile düşmüyor. Bu bir yıl içinde ayrıca özel olarak şiire ilişkin yazılmış iki kusa yazı, bir kıtap tanıtma yazısı, bir de yine eaki ustalardan biriyle yapılmış (Mehmet Kemal), bir röportaj var.

Yürüyüş, kuşkusuz bir sanat ve edebiyat dergisi değil. Başlığının altında açık açık yazıyor: "Haftalık Siyasal Haber ve Yorum Dergisi". Bu anlamda derginin her sayısında, her sayfasında şiir aramak gereksiz bir "sanatseverlik" olur. Ancak Yürüyüş, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm kavga veren bir kitle dergisi. Sayfalarında yaşanan tüm alanlarda, her biri değişik oranlarda olsa da konulara yer veriyor. Doğum kontrolünden başına, Nazrettin Hoca Şenliklerinde haftalık siyasi yorumlara kadar çok geniş bir çerçevede, ülkemizde yayınlanan tüm öteki siyasi yayın organlarını fersah fersah geride bırakacak bir engin yireklilikle eğiliyor bu konulara. Kimi konulardan, "bunlar sosyalist bir derginin sayfalarına yakışmaz" diye kaçınıyor. Diyeceğini daha dobra söylüyor. İyl de ediyor. Bütün bu olumlu özelliklerin üstüne, şiir de yayınlıyor. Yani şiir de bir tabii değil dergi için.

Ve insan daha çok şiir bekliyor derginin yöneticilerinden.

Çünkü şiir de hayatın göbeğindedir. Yaşamın tüm alanlarına ilişkin diyeceği vardır şiirin. Çünkü şiir de kavgaın orta yerindedir. Şiir kavgaın orta yerinde yer alanlara dosttur, yalnız komaz onları; tam düşüncelerin, yüzi yere dönmekten elinden tutabilir. Elele tutuşmanın bir türüsünden söz edileceği gibi, yitirilenlerin yitirilmediğini de haykırabilir. Bir çocuğun ilk cıgıllarından açığa, hakedilmiş bir yemeğin üstüne yakılmış bir sigaraya kadar diyeceği vardır şiirin. Bunlar da iyi söyler ha! Dünyayı daha doğru kavramaya yardım edebileceği gibi, doğru kavranmış şeylerin unurlarına da genişletir, derinleştirir, yoğunlaştırır, elle tutulacaklarına somutlaştırır. İnsanı insan yapan, ne olduğunu belirleyen kuşkusuz temelde üretimdeki yeridir ama izin verin biraz da okuduğu şiirlerdir.

Bu yüzden yanımızda, yürüğünüzde taşımamız şiiri. Yalnız 1 Mayıs alanlarında, cenazelerde, yürüyüşlerde, geçgündüz toplantılarında değil, yaşamımızın her anında olabildiğince yaşamamız. Bu nefes alır gibi içinden şiir dizesi gelirmek demek değildir. Bu, her yakaladığımız "bak sana ne okuyacağım, dinle" deyip kafa ütmek değildir. Bu, herkesten şair olmasını beklemek de değildir. Bu, yaşamı sana iyi anlatarak, bilime, dostlara, kavgaya, güzel günlere inancın içimizde taşınması gibi bir şeydir.

Haftalık bir sosyalist derginin sayfaları da, bu saydıklarımızı gerçekleştirecek imkanı sağlayabilecek, belki de en uygun yerdirdi. Bu yüzden YÜRÜYÜŞ sorunlarından daha çok şiir beklemek, hele hele şiir denen sanat biçiminin en mütevazı, en az yer kaplayan sanat biçimi olduğu hatırlanursa, çok şey istemek değildir.

CELİL OKER İSTANBUL

Faşist terör odağı işçilerin öğrencilerin, bilim adamlarının yanı sıra basın mensuplarını da hedef olarak seçmiş bulunuyor. Boyutları artırılarak sürdürülen faşist terör eylemleri ile amaçlanan sizce nedir?

Ülkemizde uzun zamandan beri devam eden faşist terör eylemlerinin amacı açık seçik bellidir. Dünya'nın çeşitli ülkelerinde oynanan ve tezgahlanan oyunları, Türkiye şablonuna yerleştirecek olursak olayların açıklığa çıkması daha da kolaylaşacaktır.

Abdi İpekçi'nin öldürülmesiyle yeni boyutlar kazanan olay açıktır. Faşist terör odakları dünyada yeni yeni Endonezya'lar yaratmak amacındadırlar. Burada bizce dikkat edilmesi gereken bir başka önemli nokta vardır. Faşist terör odakları, bağımsızlık için, devrim için savaş veren ülkelerin hareket liderlerinin önerilerine uygun biçimde hareket etmektedirler. Örneğin Ernesto Che Guavera'nın bundan yıllar önce "Birden fazla Vietnam" yaratma çağrısına karşılık, bugün faşist teröristler, dünyanın her yerinde "daha çok Endonezya'lar yaratma" amacını gütmektedirler. Böylece, sayıları milyonları aşan liberalleri, demokratları, ilerici, sosyalist güçleri sindirmek istemektedirler.

Faşist teröristler, egemen güçlerin politik ve sermayeye dayanan kanatları, işbirliği yaparak ilerici, aydın, demokrat, sosyalist güçlerin susturulmasını amaçlamaktadır.

Dünya genelinden Türkiye özeline inildiğinde, yıllardan beri işçilere, öğrencilere, bilim adamlarına, son olarak da basın mensuplarına karşı harekete geçen faşist terör eylemcilerinin amaçları, bizce;

- Ülkemizde kitlelerin politik duyarlıklarını törpülemek,
- Kitleleri kesin bir biçimde sindirmek,
- Kitlelerin demokratik hak ve özgürlüklerini kullanamayacak biçime getirmek,
- Ve sonuç olarak ülkemizde demokrat, ilerici ve sosyalist kişileri toplu biçimde ortadan kaldırmaktır.

Yıllar önce dünyanın çeşitli ülkelerinde oynanan oyunlar, bu kez yeni boyutları ile ülkemizde sergilenmek istenmektedir. Boyutlarını giderek artıran faşist terör eylemcileri bizce, en azından halkımızın demokratikleşme ve sınıf kavgası verme mücadelesine karşı çıkma amacına yönelik olarak eylemlerini sürdürmek istemektedirler.

Faşist terör eylemlerinin ortadan kaldırılması sizce nasıl gerçekleştirilebilir? Bugüne kadar terör eylemlerine ilişkin olarak Hükümet tarafından yapılan girişimler nasıl değerlendirilebilir? Terör eylemlerini önlemek adına demokratik hak ve özgürlüklere yönelik kısıtlamalar sizce nasıl ele alınabilir?

Faşist terör eylemlerinin ortadan kaldırılmasının gerçekleşmesinin mümkün olup olmadığını tartışmadan önce, faşist terör eylem gruplarının hangi kurumlar, kuruluşlar, olduğunun belirlenmesinde yarar vardır. Bizce, faşist eylem

grupları bazı siyasal partiler ve o siyasal partilerin öğrenci dernekleri, işçi kuruluşları ve dernekleridir.

O halde önce bu kuruluşların yani, faşist odakların ortadan kaldırılması gerekmektedir. Eğer hükümet yürekli bir biçimde davranabilir, ilerici, demokrat ve sosyalistleri susturma yerine bu faşist odakları ortadan kaldırmaya yönelik eylemleri, yasa tasarılarını meclislerden geçirebilirse, yapıları açık seçik belli olan faşist terör odaklarının militanlarını sıkıyönetim içinde mahkum edebilirse, bizce, faşist terör eylemcileri kesinlikle olmasa bile, ortadan kalkabilir, en azından sinebilir.

Bu nedenle önerimiz şudur. İşbaşında olan hükümet sıkıyönetim uygulamasında;

- Balgat, Bahçelievler, Kahramanmaraş katliamlarına adı karışan kişileri süratle yargılayıp cezalandırmalıdır,
- Türkiye Cumhuriyeti savcıla-

mayan CHP ağırlıklı hükümetin elbette tek başına terör eylemlerini önleyeceğini düşünemeyiz.

25 yıldan beri iktidar olmayı amaçlayan bir partinin koltuk değnekleri ile alabildiği iktidarın getirdiği önlemler faşist terörün önlenmesi için yeterli değildir. Hükümetin kuruluş sırasında temel hak ve özgürlüklerin sağlanması konusunda verdiği güvence de bugün geçerliliğini kaybetmiştir.

O halde;

- Hükümetin bugüne değin almış olduğu ve faşist terörün önlenmesine yönelik önlemlerini yeterli bulmuyoruz,

Çünkü faşist terör eylem odakları belli iken, onları dağıtmayan bir hükümetin faşizme karşı başarılı bir savaş vereceğine inanmıyoruz.

- Bizce hükümetin faşist terörün önlenmesi için aldığı önlemler yetersizdir.,

- Hükümet, "bir sağdan, bir soldan", denge politikasını bir

TGS Ankara Şubesi Başkanı Yılmaz Gümüşbaş:

Temel görev faşizme karşı ortak mücadeledir

ma, öğretin. İşyerlerine saldıran kişilerin ve ülkemizde de Endonezya'da oynanan oyunu yaratmaya çalışanların öncelikle piyonlarını zaman geçirmeden cezalandırmalıdır. Ve bu piyonların ellerini tutan kişileri ortaya çıkarmalıdır.

Ancak Kahramanmaraş olaylarının üzerinden bunca zaman geçmesine ve suçluların belli olmasına karşın, faşist terör eylemcilerinin bugüne dek yargı önüne çıkarılmaması bizce acıdır.

O nedenle biz, faşist terör eylemcilerinin öncelikle, kamuoyundan ve vicdanlarından sonra, yasalarda da mahkum edilmesini istiyoruz.

Faşist terör, faşist terör eylemcilerinin barınakları, hükümet ve herkesçe bilinen odaklarının dağıtılmasıyla gerçekleştirilebilir.

Katliamları önlemek için iktidara gelen ancak, prim verdiği grupları bile şiddet eylemlerinden ala-

yana bırakmalıdır. Ve gerçek suçluların üzerine yüreklilikle gitmelidir.

d) Sonuç olarak biz faşist terörün tırmanmasına ilişkin olarak hükümetin sıkıyönetim dahil olmak üzere bugüne dek aldığı tüm önlemleri tutarsız, görüyoruz ve hükümeti "çoğulcu demokrasinin" işlemediği amacıyla bilinen odakların üzerine gitmeye çağırıyoruz.

Hükümetin "çoğulcu demokrasi"yi sürdürmek için aldığı demokratik hak ve özgürlükleri kısıtlama kararları da doğru değildir. Biz demokratik hak ve özgürlüklerin kısıtlanması ile, faşist terör eylemlerinin önlenileceği inancında değiliz. 12 Mart deneyini geçirmiş kişiler, bilmelidirler ki, demokratik hak ve özgürlükleri kısmak sorununa çözüm getirmez. Balyoz hareketi 12 Mart yönetimi bugün karşınıza beyaz eldivenli olarak çıkar ve dengeli unsur olmaya çalışırsa, bu hükümeti faşist terörün engel-

lenmesi konusunda başarıya götüremez.

Sonuç olarak faşist terörü önleyorum diye ilerici yayın organları üzerinde yasaklamalar getirmek, bilim adamlarının odalarını aramak, kitaplardan korkmakla faşist terör önlenemez. Bizce, faşist terör belli odakların üzerine gidilmesi ve bu odakların ortadan kaldırılması ile önlenebilir.

Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın faşist teröre son verilmesi için tüm anti-faşistlerin, demokratik örgütlerin eylem birliği içinde olmak gerekliliğini vurgulamakta olduğu bilinmektedir. Bu birliği oluşturma yolunda TGS'ye, basın emekçilerine, basın organlarına ve diğer demokratik kuruluşlara düşen ödevler nelerdir?

Türkiye Gazeteciler Sendikası 8 nci genel kurul toplantısında anti-faşist demokratik eylem gruplarının ortak eylem birliği ilkesi benimsenmiştir. TGS Ankara Şubesi olarak biz, faşist terörün son bulması amacıyla demokratik kitle örgütlerinin eylem birliği içinde olmasını her zaman arzulamaktayız.

TGS'nin 8 nci genel kurulunda, DISK'in temsilciler meclisinde aldığı "Faşist teröre karşı demokratik örgütlerin eylem birliği" kararının yanında olduğumuzu, kongre bildirisi ile kamuoyuna açıklamıştık.

Bizce basın emekçileri ile, diğer sendikalar ve demokratik kitle örgütleri arasında, daha önceki sorularda ortaya koyduğumuz ilke birliği doğrultusunda bir ayrılık yoktur. Basın emekçilerinin gerçek temsilcisi olan TGS'nin Ankara Şubesi faşist terörün son bulması konusunda alınacak önlemlerin saptanması amacıyla Ankara'daki basın örgütleri ile ortak bir toplantı yapmıştır. Bu toplantının ışığı altında diyoruz ki;

- Ankara'daki basın emekçileri örgütsel disipline sahip olarak eylem biçimlerini saptanmışlardır,

- Örgütsüz eylemin karşısında olan TGS Ankara Şubesi tüm basın yayın emekçilerinin ortak eyleminden yanadır.

- Emperyalizmin sıcak hattında olan ülkemizde basın-yayın emekçilerinin çalıştıkları yayın organlarının siyasal niteliğini düşünmeden yalnız haber verme amacına yönelik ve faşist teröre karşı ortak eyleme gireceklerine inanıyoruz.

Adı herkesçe bilinen dernekleri belli amaçlarla basın emekçilerini bölmeye yönelik çalışmalarının da, basın emekçilerinin ortak eylem birliği kararını çözemeyeceğine inanıyoruz.

Gerek basın emekçilerinin örgütlerinin, gerekse demokratik kitle örgütlerinin üzerine düşen bir tek görev vardır. O da faşizme karşı ortak mücadeledir. Bizler, faşizmin yazgı olmadığına inanıyoruz ve emekçi kitlelerin, tüm demokratların, aydınların, işçilerin, sosyalistlerin aynı asgari müştereklerde birleşeceklerine inanıyoruz.